

V.T.
18
7
1

Exercitia

SPIRITV ALIA.

CONIMBRICAE.

M. D. LIII.

EXERCITIO

ANNO 1719

COIMBRA

M. D. LXXI

PAVLVS PAPA. III.
Ad perpetuam Rei memoriã.

PASTORALIS officij Cura, in vniuersum Christi gregem nobis commissa, & diuinæ gloriæ ac laudis amor, facit, vt ea quæ salutem animarum, & spirituale earum profectum iuuant, amplectentes, vota eorum, qui aliquid quod fouere, & nutrire pietatē in Christi fidelibus valeat, à nobis exposcunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Cum ergo sicut dilectus Filius nobilis Vir Franciscus de Borgia Dux Gandiæ, nobis nuper exponi fecit, dilectus Filius Ignatius de Loyola, Præpositus Generalis Societatis Iesû, per nos in alma vrbe nra erectæ, & p nos auctoritate Apostolica confirmatæ, quædam documenta siue exers

citia spiritualia, ex sacris scripturis, & vitæ spiritualis experimen-
 tis elicita, composuerit, & in or-
 dinem ad piæ mouendos fidelium
 animos aptissimum redegerit, il-
 lacq; Christi fidelibus ad spirituale
 consolationem, & profectum ma-
 gnopere utilia, & salubria esse, non
 solum fama ex plurimis locis alla-
 ta predictus Franciscus Dux didi-
 cecit, sed etiam experimento mani-
 festo, Cum Barchinonæ, tum Valen-
 tiæ, tum Cæditæ id compertum ha-
 buerit. Quare idem Franciscus Dux
 nobis humiliter supplicari fecit, vt
 documenta & spiritualia exercitia
 predicta, quo latius eorū fructus
 pateant, & plures Christi fideles
 maiori cum deuotione ad vtendū
 illis inuitentur, exminari facere,
 Et si approbatione, & laude digna
 inueniremus approbare, & laudare,

re, alijsq; in præmissis opportuna
 prouidere de benignitate Aposto
 lica, dignaremur. Nos igitur qui
 documenta, & exercitia huiusmodi
 examinari fecimus, & quæ testi
 monio, ac relatione dilecti filij no
 stri Ioannis Tit. Sancti Clementis
 præbyteri Cardinalis, Burgensis Ep
 iscopi, ac hæretice prauitatis in
 quisitoris: & venerabilis fr̄is nos
 tris Philippi Saluciarū Episcopi, ac
 dictæ vrbis nostræ in spiritualib⁹
 Vicarij generalis, necnō dilecti fi
 lij Egidij Foscararij, n̄ri Sacri pala
 tij magistri, nobis desup facta, pie
 tate ac Sāctitate plena, & ad edifica
 tionē, & spiritualē profectū fideiū
 valde vtilia, & salubria esse, & fore
 cōperimus, debitū etiā respectū ad
 fruct⁹ vberes, quos Ignati⁹, & ab ip
 so instituta societas p̄fati, in Ecclesia
 Dei vbiq; gētiū p̄ducere nō cessāt,

& ad maximū adiuuentū, quod ad
 id, prædicta exercitia attulerūt, nō
 immerito habētes, huiusmodi sup
 plicationibus inclinati, documēta,
 & exercitia prædicta, ac omnia, &
 singula in eis contenta, autoritas
 te prædicta, tenore præsentium ex
 certa scientia nostra, approbamus,
 collaudamus, ac præsentis scripti
 patrocīnio Communimus, hortan
 tes plurimū in domino, omnes, &
 singulos vtriusq; sexus Christi fi
 deles, Vbilibet constitutos, vt tam
 pijs documentis, & exercitijs, vti,
 & illis instrui deuote velint. Nec
 non concedentes, vt huiusmodi do
 cumenta, & spiritualia exercitia
 imprimi, a quocūq; bibliopola per
 prædictum Ignatium eligendo, li
 bere & licite valeant. Ita tamen vt
 post primā æditionē sine consensu
 eiusdem Ignatij, vel successorū eius
 nec

nec ab hoc, nec ab alio omnino, sub
 excōis, & 500. ducat, p̄is operi-
 bus applicandorum, p̄na, impri-
 mi p̄ssint. Ac mandantes nihilominus
 vniuersis, & singulis locorū
 ordinarijs, ac personis in ecclesia-
 stica dignitate constitutis, & catho-
 dralijs, ac metropolitanarum eccle-
 siarum Canonicis, & earundem
 ordinariorum Vicarijs in spiritualibus
 generalibus, & officialibus
 vbilibet constitutis, quatenus ip-
 si, vel duo, aut vnus eorū, per se, vel
 alium, seu alios, cuius de societate
 pr̄dicta, vel alijs, quorū intererit
 in pr̄missis spiritualibus exerci-
 tijs, efficacis defensionis pr̄sidio
 assistentes, faciant auctoritate no-
 stra: Illos, dicta cōcessione, & ap-
 probatione pacifice frui, & gaude-
 re; non permittentes eos, per quos-
 cunq;, cōtra pr̄sentium tenorem

A iij . i quo-

quomodolibet molestari, cōtradictō-
 res quoslibet, & rebelles, per cē-
 suras, & pœnas ecclesiasticas, ac alia
 opportuna iuris remedia, appella-
 tione postposita cōpescendo. Inuo-
 cato etiam ad hoc (si opus) fuerit
 auxilio brachij secularis. Nō ob-
 stañ. fe. re. Bo. Papæ. VIII. prædeces-
 soris nostri de vna, & Concilij gene-
 ralis de duabus dictis, dummodo,
Vltra tres, aliquis auctoritate præ-
 sentium nō trahatur, & quibusuis
 alijs cōstitutionibus, & ordinatio-
 nibus apostolicis, Cæterisque cōtra-
 riijs quibuscunq; . Aut si aliquibus
 communiter, vel diuisim, ab eadem
 sic sede indultum, quod interdici,
 suspendi, vel excommunicari non
 possint, Per literas Apostolicas,
 non facientes plenam, & expres-
 sam, ac de verbo ad verbum de in-
 dulto huiusmodi mentionem. **V**o-
 lumus

lunus autem, quod presentium li-
 terarum transumptis, manu Nota-
 rij publici subscriptis, & sigillo ali-
 cuius prelati, seu personæ: Indis-
 gnitate ecclesiastica cõstitutæ. mu-
 nitis, plena fides, vbiq; habeatur,
 & illis situr, tam in iudicio, quàm
 extra, ac si originales literæ exhib-
 berentur, & ostenderentur. Da-
 tum Romæ apud sanctum Marcũ,
 sub annulo piscatoris, die vltima
 Iulij. M. D. XLVIII. Pontificatus
 nostri anno quartodecimo.

Blo. El. Fulgii.

10
TESTIMONIA EORVM,
quibus censura exercitiorum
est commissa.

In prima translatione

¶ Legimus omnia in volumine hoc
digesta, nobisq; valde placuerūt,
& ad animarū salutem imprimis
conducibilia sunt visa.

Cardinalis Burgenfis.

¶ Concedimus vt opus hoc, omni
laude dignū, & Christianæ pro-
fessionis valde proficuum impri-
matur.

Philippus Vicarius.

¶ Non poterunt tā sancta exercitia
nō maximum commodū præsta-
re cuilibet studioso, ideo obujs
etiā vlnis amplectenda sunt.

F. Egidius Foscarius Magister Sac-
cri palatii.

In secunda translatione.

¶ Legimus spiritualia hæc exercitia, placentq; nobis valde, & digna iudicamus, quæ ab omnibus orthodoxæ fidei cultoribus recipiantur, & magni fiant.

Cardinalis Burgensis.

¶ Concedimus vt opus hoc omni laude dignū, & Christianæ professioni valde proficuum, imprimatur.

Philippus Vicarius.

¶ Cū nequeat subsistere diū Christiana religio sine exercitijs, & meditationibus aliquibus spiritualibus (in meditatione enim inq; vates exardescit aīa mea) nullas arbitror magis opportunas ijs, quæ pculdubio ex scripturarū studijs, & lōgorerū vsu natæ sunt.

F. Egidius Foscarius Magister Sacri palatij.

Quida

QVIDAM DE SOCIETA-
te Iesū, deuoto lectori eiusdē
Societatis. S. in Domino.

HAEC documenta, ac spiritalia
Exercitia, quæ non tã à libris,
quã ab vnctio ne sancti Spiritus, &
ab interna experiētia, & vsu tractã-
dorum animorū, edoctus, noster in
Christo Pater M. Ignattus de Lo-
yola Societatis nostræ institutor,
& Præpositus generalis (vt præ-
missum est) cōposuit, ab idiomate
Hispanico in latinū, duobus modis
sunt versa: altera versio nō solum
sensum sensui, sed pœne verbū ver-
bo, altera (quæ visa est præferēda)
sensum tātum sensui, sed fideliter,
reddebat. Cū autē exercitia hæc, vt
satisficeret quorundã, & præcipue
illustrissimi Ducis Gadiæ Francisci
de Borgia deuotioni, qui optabat
appro

approbari ea. Sedis Apostolicæ au-
 thoritate, quæ iū prædē, spiritualis
 plurimorū omnis generis, & cōdi-
 tionis hominū pfectus (qui per ea
 spiritū domini, vel hauserant, vel
 mirū in modū auxerant) vbiq; ap-
 probauerat, cū inquam ante appro-
 bationem summi Pontificis, desti-
 natis cēsoribus vidēda proponerē-
 tur, vtrāq; translatio eis est oblata.
 Et licet omnino liberæ cēsuræ eo-
 rum subiicerentur, vt adderent, mi-
 nuerent, mutarēt, prout in domino
 videretur, tamen, ne verbo quidem
 mutato, Vtrāq; versionē (quod tes-
 timonijs eorundem in archetipis
 exemplaribus patet) approbarūt;
 quòd ad impressionē attinet, hoc re-
 pie lector, monitū velim, nō ijs qui
 tantū lecturi exercitia, sed qui factu-
 ri, vel potius alijs tradituri sunt, ef-
 se hoc laboris, & operæ impēium.
 Cum enim ad fructū vberē cap, ē-

dum parum sit legisse, nisi strenue
 quis in eis se exercuerit, & magis-
 trum in rebus spiritualibus versat-
 um sit nactus, constat nō eo ani-
 mo impressa esse, vt passim in vul-
 gus emanerent: sed cū laboriosum
 nimis esset, nec sine magno tēporis,
 & impēsarū dispēdio, tā multa exē-
 plaria manu scribere, quibus ad So-
 cietatis ipsius vsum opus erat, &
 vt varietate, & erratis plurimis,
 (quæ in manu scriptis deprehēdi
 solēt) deuitatis, indubitatae fidei ex-
 emplaria suppeterēt, typis hoc o-
 pus excussū est: sed oīa excussa vo-
 lumina, in potestatem Societatis, ad
 ipsi⁹, vt dixim⁹ vsū (ita vt nec vēdi,
 nec excudi vllibi possint) sūt redac-
 ta, de his te monere, pie lector (si
 forte minus innotuerāt) cū perspe-
 cta mihi sint prædicta oīa, officij
 mei esse duxi, vale. In domino, vi,
 Idus Augusti. 1548.

ANNOTATIONES

quædam aliquid adferentes Intelli-
gentiæ ad Exercitia Spiritualia
quæ sequuntur: ut iuuari pos-
sit tam is, qui ea tradi-
turus est, quam qui
accepturus.

PRIMA est annota-
tio, quòd ipso nomis-
ne Spiritualium exer-
citorum, intelligis-
tur modus quilibet
examinandi propriã
conscientiam. Item meditandi, cons-
templandi, orandi secundum men-
tem, & vocem: ac postremo alias
quascunq; spirituales operationes
tractandi, ut dicetur deinceps. Sic
cui

cut enim deambulare, iterfacere,
 & currere, exercitia sunt corpora-
 lia, ita quoque præparare, & dispo-
 nere animam ad tollendas affectiones
 omnes inale ordinatas, & ijs subla-
 tis ad quærendam, ac inuentendam vo-
 luntatem Dei, circa vitæ suæ initi-
 tationem, & salutem animæ, exer-
 citia vocantur spiritualia.

Secunda est, quod ille, qui modum,
 & ordinem alteri tradit meditan-
 di, siue contemplanti, fideliter nar-
 rare debet meditationis, seu contem-
 plationis historiam, percursis obiter
 duntaxat punctis illius præcipuis,
 & adiecta solum breui declaratiu-
 cula. Ut is, qui meditaturus est, ac-
 cepto veritatis historicæ primum
 fundamento, discurrat postea, & ra-
 tiocinetur per seipsum. Ita enim
 fiet, ut dum aliquid inuenerit, quod
 eluci-

elucidationem, vel apprehensionē
 historiæ, aliquāto maiorē præbeat
 (siue ex discursu proprio, siue ex
 diuina mētis illustratione id con-
 tingat) gustum delectabiliorē, &
 vberiore fructū percipiat, quā
 si res ipsa ei ab altero diffusius nar-
 rata, & declarata esset: Nō enim ab-
 bundantia scientiæ, sed sensus, &
 gustus rerum interior desiderium
 animæ explere solet.

Tertia est, quòd cum in sequenti
 bus omnibus exercitijs spiri-
 tualibus vtamur actibus intellec-
 tus, quando discurremus: Volunta-
 tis vero, quando afficimur: Aduer-
 tendum est in operatione quæ præ-
 cipue est voluntatis, dū voce, aut
 mente cū domino Deo, vel sanctis
 eius colloquimur, maiorē exigā
 nobis reuerentiā, quā dum per
 B vsum

vsu intellectus circa intelligentiam potius moramur.

Quarta est, quòd licet exercitijs sequentibus, assignentur quatuor hebdomadæ, totidem exercitiorum partibus, singulæ singulis respondentes: videlicet vt in prima hebdomada, fiat consideratio de peccatis: In secunda de Domini nostri IESV Christi vita, usq; ad ingressum eius in Hierusalem, die Dominica palmarum. In tertia de passione eiusdem. In quarta de Resurrectione, & Ascensione: adiectis tribus orandi modis: non tamen ita accipiendæ sunt dictæ hebdomadæ, vt necesse sit vnamquaq; continere septem, vel octo dies. Cû enim contingat alios alijs tardiores, vel propiores esse ad consequendum id, quod quærunt: puta in prima hebdomada

de mada contritionē, dolorē, & lacrimas de peccatis suis: aliquos etiam plus aut minus agitari probariq; varijs spiritibus: expedit nō nunquā succidi hebdomadā quāscunq; vel extendi, iuxta materiæ subiectæ rationem. Solet tamen totum exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter spatio concludi.

Quinta est, quod mirū in modū iuuatur, qui suscipit exercitia, si magno animo atq; liberali accedens, totum studium, & arbitrium suum offerat suo Creatori, vt de se suisq; omnibus id statuatur, in quo ipsi potissimum seruire possit iuxta eiusdem beneplacitum.

Sexta est, quod tradens exercitia, si animaduerrat ei qui recipit, nullas incidere spirituales animi

commotiones, vt sunt consolatio
 nes, vel tristitiæ: neq; diuersorum
 spirituum agitationes, sædulo de-
 bet percontari, an ipsa exercitia
 præscriptis agat tēporibus, & qui-
 bus modis: An etiam obseruet dili-
 genter cūctas additiones: Et de si-
 ngulis ratio postuletur. Porro de cō-
 solationibus, & desolationibus, in-
 fra tractabitur folio, De addi-
 tionibus vero fol.

Septima est, quod is, qui alterū
 exercendū curat, si cum videat
 desolatione affici, seu tēratione
 cauere debet, ne se durū, vel auste-
 rū ipsi exhibeat, sed mitē potius, ac
 suaue præstet, cōfirmato ei^o animo
 ad agendū strenuē in posterū: de-
 tectisq; inimici nostri versutijs, eum
 ad consolationē studeat disponere,
 tanquā breui subsequaturam.

Octava est, quod circa consolaciones, & desolationes summentis exercitia, & circa humani hostis fallacias, poterunt vsui esse, regulae quae in prioribus duabus hebdomadis habentur, de varijs spiritibus internoscendis.

Nona est, quod quando exercendus est quispiam spiritualium rerum inexpertus, vnde contingat eum in prima hebdomada, crassis quibusdam apertisque tentionibus vexari, ostensis iam inde prosequenda obsequia diuini certis impedimentis, cuiusmodi sunt molestia, anxietas, pudor, timor, habita honoris mundani ratione: tunc illi, qui eum exerceri docet, supersedendum est vsu regularum, quae ad secundam hebdomadam pertinent, de discretionem spirituum: & ijs vtendum solis, quae in prima dantur. Quia quantum al-

2
zer ex his accepturus est commodi,
autundē ex illis dispendij referrer,
ob subtilitatem rei, & sublimitatē
quæ est supra eius captum.

Decima est, quòd qui exercetur
si tentationibus iacterur, boni
speciem Præ se ferentibus, tūc mus
niendus est per dictas regulas heb
domadæ secundæ. Humani enim ge
neris inimicus, per boni speciem
eos, ut plurimum oppugnat, qui
antea in via vitæ, quã illuminati
uam appellant, respōdente exerci
tjjs secundæ hebdomadæ, fuerint
potius versati, quàm in altera, quæ
purgatiua dici solet, atq; per exer
citia primæ hebdomadæ compre
henditur.

Vndecima est, quòd exercenti se
in prima hebdomada expedit
nescire, quid in secundā sit acturus,
sed ad consequēdum illud, quòd tūc
quæris

querit, acriter laborare, perinde ac si nihil boni postea esset reper-
turus.

Dodecima est, quòd admonen-
dus est is, qui exercitatur, vt,
cum in quotidiano quolibet exer-
cizio ex quinque infra describendis
expendi debeat vnus horæ tēpus,
curet semper animi quietē in hoc
reperire, quòd plus tēporis potius,
quàm minus insumpsisse, sibi con-
scijs sit. Frequens est enim demoni
hoc agere, vt præfixum meditatio-
ni, vel orationi, tēporis spaciū de-
curteret.

Decimatercia est, quòd cum faci-
le sit, ac leue affluente consola-
tione integram contemplationis
horā traducere: difficillimum ecō-
trā incidente desolatione: Idcirco
aduersus tentationem, ac desolatio-
nē semper pugnandū est, producto

ultra præfinitam horam exercitio
vincendi gratia: Ita enim non solū
discimus resistere aduersario, sed
eum etiam expugnare.

Decima quarta est, quòd si vacās
exercitijs cernatur consolatione
multa, & feruore magno ferri, ob-
uiandū est, ne promissio aliquo, vel
voto inconsultè, ac præcipitanter
facto se obstringat: Id. y tanto fue-
rit diligentius præuertendum, quā
to ille ingenij esse instabilioris pers-
picitur. Quauis enim vnus alte-
rū iustè mouere possit ad ingres-
sum religionis, in qua emittenda
sine obedientiæ, paupertatis, atq;
castitatis vota: quauis præterea
maioris meriti sit opus ex voto,
quàm sine voto factū, plurima ni-
hilominus ratio habenda est cōdi-
tionis propriæ personarum: Item
attentè est considerandum, quid
com

commodi, vel incommodi possit occurrere, ad illud præstādum, quod aliquis promissurus sit.

Decima quinta est, quod tradens exercitia non debet alterum impellere ad paupertatē, & promissionem eius, magis quā ad oppositum, neq; ad hoc potius, quā ad illud institutum vitæ: quia licet extra exercitia licitum sit, & pro merito ducendum, si quis cęlibatū, religionem, & aliam quancunq; euangelicam perfectionem amplecti suadeat nō omnibus, quos ex personarum, & conditionum ratione probabile sit fore idoneos: longē tamē cōuenientius meliusq; est inter exercitia ipsa id non attentare, sed Dei potius voluntatē querere, atq; præstolari, donec ipse Creator, ac dominus noster, ante mē sibi deuotē sese communicet.

eamque amplexans, ad sui amorem, laudem, & seruitium disponat, prout maxime scit esse commodum. Quapropter dictarum exercitia, standum est in quodam æquilibrio, finendumque, ut citra medium, Creator ipse, cum creatura, & hæc vicissim cum illo rem transigat.

Decima sexta est, quod, ut Creator ipse dominusque noster, in creatura sua certius operetur, si accidat animam ad aliquid minus rectum affici, atque inclinari, summo opere, ac totis viribus nitendum est in contrarium: ut puta si ad officium, vel beneficium adipiscendum adspiceret, non diuinæ gloriæ, aut communis animarum salutis causa, sed commeditatis suæ, negotiorumque temporalium dantaxat, tunc affectus ad oppositum impelli debet, per assiduas ora

orationes, & alia exercitia pia, in quibus à clementia Dei oppositū petatur: videlicet hunc vt ille animum offerat ipsi Deo, se tale officium, vel beneficium, aut aliud quiduis, iam nō appetere, nisi priorem affectum adeo mutauerit, vt nihil iā omnino desideret, vel possideat alia ex causa, quàm diuini cultus, & honoris.

Decima septima perutilis est, quod, scilicet tradens exercitia inquirere, ac scire nolens proprias alterius cogitationes, & peccata, superest, vt certior factus fideliter de cogitationibus à vario spiritu immixtis, & ad maius, aut minus bonum trahentibus: spiritualia nonnulla exercitia illi præscribat præsentis animæ necessitati opportuna.

Decima octava est, quod iuxta
 eius, qui exercetur habitudinē,
 puta pro ætate, doctrina, vel inge-
 nio, accommodari debent exerci-
 tia: necui rudi aut imbecilli, seu
 debili ea imponantur, quæ ferre
 non possit citra incommodum, ne-
 dum ad profectum suum assume-
 re. Similiter prout cuiq; in animo
 est sese disponere, impartendum
 id demum est, quod eum potissi-
 mum iuuare possit. Propterea ei,
 qui se instrui duntaxat postulat, &
 ad gradum aliquem perducere, in
 quo animus suus conquiescat, tra-
 di potest particulare primū exa-
 men infra positum fol. Deinde
 generale fol. simulq; modus orā-
 di mane per horę dimidium ex
 præceptorum Dei, & peccatorum
 mortalium consideratione, de qua
 fol. Suadendum etiam fuerit, ut
 octa

octauo quoq; die peccata sua confis-
 teatur, & quindecim dierum inter-
 uallo, vel octo potius, si affectus
 impellat, sumat eucharistiæ Sacra-
 mentum. Ista exercitationis ratio
 propriè competit rudioribus seu
 illiteratis, quibus insuper exponē-
 da erunt singula præcepta Dei, atq;
 Ecclesiæ, mortalia peccata, cum
 quinq; sensibus, & operibus miseri-
 cordiæ. Itidem si is, qui tradit exer-
 citia, alterū viderit debilis esse nar-
 turæ, ac parum capaci, vnde modî-
 cus prouentus, & fructus sperari
 quæat, satius fuerit aliqua ex dic-
 ctis leuioribus exercitijs ipsi præ-
 scribere, vsq; ad confessionem pec-
 catorum: postea nonnulla cons-
 cientiæ examina, & methodum
 confessionis frequentioris dare,
 quibus iam paratum sibi animæ
 profectū seu lucrum tueri possit.

Non

Non erit autem progrediendum ad electionū dictamina, aliorūque, quàm primæ hebdomadæ exercitiorum: quoties præsertim alij adfunt matore, cum fructu exercitandi, nec omnia omnibus præstare temporis permittit angustia.

Decima nona est, quòd homini negotijs publicis, vel alijs convenientibus districto, siue ingenio, siue literis præditus sit, suppetente ipsi hora vna, & dimidia diebus singulis ad sumenda nonnulla exercitia, exponendum primò erit, quem in finem homo creatus sit: Deinde per horā dimidiam examē particulare, deinceps generale, cū modo ritè confitendi, sumendiq; sancti Sacramenti, tradi ei possunt. Præscribendo etiam, vt mane, per triduum, spatio vnius horæ, meditationem

tationem agat de primo, secundo,
ac tertio peccato, vt docetur fol.

Postea per alios tres dies eadē ho-
ra de processu peccatorū, vt fol.

Per alios totidem de pœnis, quæ
peccatis respondent. fol.

Dictandæ quoq; illi erūt intra to-
tum dictarum trium meditationū
tēpus, decem additiones illæ, quæ
habentur fol. Obseruabitur eadē
meditandi ratio circa mysteria do-
mini nostri I E S V Christi, quæ
infra in ipsismet exercitijs late ex-
plicatur.

Vigesima est, quòd ei, qui à nego-
tijs liberior est, & fructum con-
sequi spiritualem optat, quàm pos-
sit maximum, tradēda sunt omnia
exercitia eodem quo procedunt or-
dine (& quidem scribi rerum capi-
ta, ne excidant ē memoria expedit.)
In quibus (secundum successum cō-
mu-

muniorem) tanto maiorem faciet
 progressum spiritualis vite, quāto
 magis ab amicis, nouisq; omnibus,
 & ab omni rerum humanarum so-
 llicitudine sese abduxerit: vt si ab
 ædibus pristinis migret in domū,
 celamue aliquam secretiorem, vnde
 de ipsi liberum securumq; sit egre-
 di ad matutinum, sacrum missæ, vel
 ad vesperarum officium, cum libue-
 rit, audiendum, absq; familiaris cur-
 iusquam interpellatione. Ex qua
 quidem loci secessione inter alias
 multas commoditates hæ tres præ-
 cipue consurgunt. Prima, quod se-
 clusis amicis, & familiaribus, nego-
 tijsq; minus recte ordinatis ad Dei
 cultum, gratiam apud Deum non
 mediocrè meretur. Secunda quod
 per huiusmodi secessum intellectu
 minus quàm antea distracto in di-
 uersas partes, sed collecta redactaq;
 omni

omni cogitatione ad rem vnam, scilicet
 licet ad obsequendum Deo Creatori
 suo, & salutem animæ suæ consu-
 lendam, multo liberius, ac expedi-
 tius vitur naturæ viribus in quaer-
 endo eo, quod desiderat tâtopere.
 Tertia, quod quanto se magis repe-
 rit anima segregatam, ac solitariã,
 tanto aptiorem seipsam reddit ad-
 querendum, attingendumq; Creato-
 rem, & dominum suum, ad
 quem iniuper quò pro-
 pius accedit, o me-
 lius ad suscipiẽ-
 da bonitatis
 diuinæ do-
 na dispo-
 nitur.

C

Exercit.

EXERCITIA QVAEDAM
 Spiritualia, per quæ homo dirigitur, ut vincere seipsum possit, & viæ suæ rationem, determinatione à noxijs affectibus libera instituire,

IN primis, ut per huiusmodi exercitia, tñ qui ea tradit, quã qui accipit, iuvari queat: supponendũ est Christianũ vnũquẽq; piũ, debere prõptiore animo sententiã seu, ppositionẽ obscurã alterius, in bonã trahere partẽ, quã dãnare. Si verò nulla eã ratione tutari possit, exquirat dicẽtis mētẽ, & si min⁹ recte sentiat vel intelligat, corripiat benignè: hoc nisi sufficit, vias oēs opportunas tēret, quib⁹ illũ sanũ in tellectu, ac securũ reddat ab errore,

P R I N C I P I V M.

sive fundamentum.

Reatus est homo ad hunc finem, ut dominū Deum suū laudet, ac reueretur, eiq; serutens iās dē saluus fiat. Reliqua verò supra terrā sicā, creata sūt hominis ipsius causa, ut cū ad finē creationis suę psequēdū iuuēt: unde sequitur utēdū illis, vel abstinēdū eatenus esse, quatenus ad prosecutionē finis, vel cōferūt, vel obsūt. Quapropter debemus absq; differētia nos habere circa res creatas omnes (prout libertati arbitrii nostri subiectæ sunt, & non prohibita.) ita, ut (quod in nobis est) non queramus sanitatem magis, quàm ægritudinem: necq; diuitias

C ij pau-

paupertati, honorē contēptui, vitā
longā breui præferamus. Sed cōien
taneum est ex omnibus eademum,
quæ ad finem ducunt, eligere, ac
desiderare.

EXAMEN PARTICVLARE,
& quotidianum tria tēpora com
plectens, ad dispositionē sui, ac
duplicē discussionē accōmoda.

Drimam tempus est
matutinū, quo de
ber homo statim dū
à somno surgit, pro
ponere diligentem
sui custodiam circa
peccatū, aut vitium aliquod partic
ulare, in quo emēdari cupit. Secun
dum est pomeridianū, in quo petē
da est à Deo grana, vt reminisci
possit ille, quoties in peccatum seu deli-

delictum istud particulare incidere, & in posterum cauere. Deinde priorē faciat discussionē, exigens ab anima sua rationē de peccato seu vitio iā dicto, & singulas diei partes præteritas percurrens ab ea hora qua surrexit vsq; ad præsentem, quoties illud commiserit: & puncta eorūdem signet in priorē lineæ figuræ subscriptæ: quibus peractis denuo proponat per spatiū diei reliquum diligētius sese cohibere. Tertiū erit vespertinū tēpus, in quo post cœnæ horam faciendā est discussio secūda, percursis iudē horis singulis ab examine priorē vsq; ad præsens lapsis, & eodē modo rememoratis enumeratisq; vicibus, quibus deliquerit, parem eis punctorū numerū signabit in posteriore figuræ lineā, ad hoc similiter præparata.

ADDITIONES QVATVOR.

vtiles ad faciliore, & celerio-
rem peccati, seu vitij cu-
iusuis extirpationem.

DRima est, vt quo-
ties id peccati, seu
delicti genus ho-
mo comiserit, ma-
nu pectori admo-
ta doleat de lapsu:
quod fieri potest
etiam adhiben-
tibus alijs, nec aduer-
tentibus.

Secunda est, vt sub noctem nume-
ratis, comparatisq; inuicē pun-
ctis linearum quarum prior prio-
ri examini, posterior posteriori as-
signatur, attēdat an à priore exa-
mine vsq; ad secundum aliqua suc-
cesserit emendatio,

Tertia

Tertia est, vt cōferat diei secun-
dæ, atq; præcedentis examina
inuicem, considerans ecquid sibi
emendationis interuenerit.

Quartæ, vt collatis hebdomas
duarum duarum inter se exa-
minibus, pari modo, factæ vel om-
missæ emendationis rationem ha-
beat.

Item notandum est ex sequenti-
bus figuris primam ceteris lon-
giorem deputari diei primæ, puta
dominicæ: Secundam vero diei lu-
næ Paulo breuiorem, & ita dein-
ceps: cum par sit diminui in dies
erratorum numerum.

C iij

~~Et sic est in consuetudine
 de rebus quibusdam
 inuenit, considerans eundem
 emendationis inuenit.~~

~~¶ Vnde, ut collatis hebdomas
 dicitur quatuor inter se ex-
 minibus, per modo, scilicet vel or-
 dines emendationis rationem ha-
 beat.~~

~~¶ Item notandum est in
 his quibus primus, etiam in
 quatuor deprimis diebus
 dominicis: secundum quod
 in Pauli dicitur, & in die
 eorum: cum per se dicitur in die
 quatuor diebus.~~

¶ Cui

EXAMEN CONSCIENTIAE

generale ad purgationem animae, & ad peccatorum Confessionem vtilissimum.

Ro cōperto ponitur triplex incidere homini cogitationum genus. Vnum ex proprio surgens motu ipsius hominis: Reliqua vero duo extrinsecus aduenientia, ex boni sci licet vel mali spiritus suggestione.

De Cogitatione.

DVobis modis elicitur meritū ex mala Cogitatione in materia peccati mortalis de qua hic sermo est. Primo, quando suggeritur de patrando mortali crimine cogitatio,

tatio, sed ea confestim repugnando vincitur.

Secundo, quando prauæ istiusmodi suggestioni semel, ac iterum repulsi, & subinde nihilominus reuertenti continuè resistit homo, donec penitus expugnetur: quod quidem victoriæ genus meritò alterum antecellit.

Peccat autem leuiter aliquis, seu venialiter, quādo in suborta peccati mortalis cogitatione, aliquātulum moratur, quasi auscultando, vel quando aliqua obiter sensus delectatione afficitur, vel in ea retundenda sese exhibet negligentem.

Mortale vero peccatū per cogitationē, duobus modis admittitur.

Primo, quādo cogitationi peccati, præbetur quacumq; ratione assensus.

Secundo

Secūdo, quādo peccatum illud
 opere cōpletur: idq; grauius
 est priore, ex tribus causis. Vi
 delicet ob maiorem tempo-
 ris decursum: ob actus intensio-
 nem: & ob plurium deniq; offendi-
 culum siue detrimentum.

De loquela.

Verbo etiam multifariam offen-
 ditur Deus, vt in blasphemia,
 iuramēto, nā iurandū non est, neq;
 per Creatorem, neq; per creaturas
 vllas, nisi concurrētibus his tribus
 veritate, necessitate, ac reuerentia.
 Porro intelligenda est necessitas,
 non in veritatis cuiuslibet affirma-
 tione, sed eius tantum, quæ circa
 spirituale, corporale, ve etiam tem-
 porale bonum aliquod, momenti
 est non leuis.

Reue

Reuerentiam dicimus, quando assumens diuinum nomen, adhibet considerationem, ut deo Creatori ac domino, debitus honor tribuatur. Sciendum est autem, licet iuramentum temerè seu vanè factum per Creatorem, sit grauius peccatum, quàm per creaturam, difficilius tamen esse, per hanc, quàm per illù licitè iurare, seruatis debitis circumstantijs, quas diximus.

Primo, quia in mentione creaturæ faciendæ per iuramentum, non ita excitamur aut reddimur attenti, ut ex veritate ac necessitate iuremus: sicut nominato rerum omnium Creatore.

Secundo, eo quòd ad honorem Deo exhibendum cum reuerentia longe debilius mouemur ex commemoratione creaturæ, quàm ipsius Dei Creatoris: quamobrem
iurare

iurare per creaturas, perfectis magis conceditur quam crassioribus siue idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis usu assiduo, & illustratione intellectus, considerant propius, atq; deprehendunt Deum: Secundum essentiam, presentiam, & potentiam suam, Creaturæ cuiuslibet inesse: vnde ad præstandam illi debitam in iuramento reuerentiam paratiores sunt alijs, qui eò perfectionis nondum prouecti sunt.

Tertio, quia creaturis ad confirmationem iuramenti crebrius adicitis, periculū esset idololatriæ: id quod imperfectis magis quam perfectis fuerit timendum.

Vitandum est insuper verbum vortiosum (inter alia locutionis peccata) quale esse intelligitur, quodcumq; nec loquenti, nec alteri prodest,

alteri prodest, nec eo etiam animo profertur, vt adferat vtilitatē, ecō uerso vero minimē otiosum censendum est verbum illud, quodcunq; ad animæ vel propriæ, vel alienæ aut ad corporis, aut rei etiam temporalis, commodum pertinet: aut certē ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur: etiam si quis de negotijs loquatur, ab instituto suo alienis: vt religiosus de bellis, vel mercimonijs. Cæterū ex sermone quidē, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum vero finem, aut faultiter prolatus sermo, generat peccatum. Sunt & oris peccata mendacium, falsa testimonia detractio, nam detrahendum non est alteri nec obmurmurandū: Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicū non sit cum mala intētionē, vel graui dāno fac

mae alterius, mortale itidē peccatū
 cōmittitur, veniali autē, veniale so-
 lū. Adhæc quotiescūq; alienū pate-
 facimus vitiū, vel defectum, nostrū
 ipsorū vitiū, ac defectū, simul cō-
 monitramus. Veruntamen vbi rec-
 ta mens est, de proximi delicto, li-
 cebit loqui bifariam.

Primò, quando publicum est, vt
 meretricium, vel damnatum in iu-
 dicio, vel perniciosum, puta ob er-
 rorē publicū, animos cōuersantiū
 corrumpentem. Secundo quoties
 occultū alicuius crimen indicatur
 alteri, per cuius subuentionem, ille
 releuari à peccato possit, dummo-
 do rei huius, probabilis aliqua ra-
 tio, vel cōiectura offeratur. Pos-
 sent inter oris peccata, irrisiones, cō-
 tumeliæ, & alia id genus ascribi,
 quæ persequi licebit tradenti exer-
 citia, prout opus esse iudicauerit

De

Propositis ante oculos decem
 mandatis Dei, cū Ecclesiæ præ
 ceptis, & iussis maiorū seu su
 periorū, æstimādum est quicquid
 sit operis, aduersus quodlibet eorū
 rum, id peccatū esse: leuius aut gra
 uius tamen, pro inæquali peccādi
 modo, & pro diuersa peccantium
 habitudine. Porro reduci ad iussa
 ducimus superiorum, diplomata,
 seu indulta Pontificum, pro infide
 lium expugnatione, vel Christiano
 rum pace, concedi atq; promul
 gari solita: per quæ ad Confessio
 nem peccatorū, & Eucharistiæ san
 ctę sumptionem, Christi fideles in
 uitantur. Peccat si quidem non le
 uiter quicumq; tam pias rectorum
 Ecclesiæ cohortationes, sanctio
 nesq; aspernari audet, ac trans
 gredi.

49

EXAMINIS GENERALIS
modus, particulas seu puncta
quinque complectentis.

Primum punctum est,
domino nostro Deo,
pro beneficiis accep-
tis gratias agendas
esse.

Secundum, quod de-
bemus pro cognitione, & expulsio-
ne peccatorum gratiam flagitare.

Tertium, de admissis presenti die
peccatis, rationem ab anima nostra
exigere, per horas singulas, ex quo
surreximus, vestigando: Et primo
quidem circa cogitationem, dein-
de circa loquelam, atque operationem,
eodem ordine, quo, in particulari
examine traditum est.

Quartum poscere veniam de delictis

Quintum proponere cum Dei gra-

D   tia

etiam emendationem: & orationem
dominica post dicta omnia reci-
tare. Pater noster.

CONFESSIONIS GENE- ralis, & Communionis vsus.

DE X Cōfessione gene-
rali vltro facta, iter
alia plerūq; perci-
piuntur tria hæc e-
molumenta.

Primi, quod tametsi qui annis
singulis saltem cōfiteretur semel, ad ge-
neralem huiuscemodi Confessionem,
minime obligetur, eam tamen facien-
ti ipsi, multo plus cōmodi, & me-
riti accedit, ob dolorem scilicet de
peccatis, & malitia vite præteritæ
quæ ita sentit, vehementiorem.

Secundum, quoniã inspecta per
spiritualem exercitationem, longè
quàm

quam antea manifestius natura, & malitia peccatorum, tantò amplius commodum, ac meritum percepturus est.

Tertium, quia consentaneum est, hominem sic ritè confessum, atq; dispositum, multo melius se habere ad Eucharistię summptionē: quæ maximè confert, & ad fugam peccati & ad gratiæ receptę conseruationem, & augmentum. Porro generalis ista confessio, post hebdomadæ primę exercitia potissimum erit opportuna.

PRIMUM EXERCITIUM,
meditandi secundū tres animæ potentias, circa peccatum triplex.

Et continet orationem præparatoriam, duo præludia, &

puncta tria præcipua,

cū vno Colloquio.

D ij Oratio

Ratio preparatoria
est, qua petimus à
Domino gratiam:
vt vires atq; opera
tiones nostræ om-
nes, sincere ad eius
gloriam, & cultum tendant.

Primum præludium est, ratio
quædam componendi loci, pro
qua notandū est, quòd in qua-
uis meditatione, siue contēplatio-
ne, de re corporea, vt puta de Chris-
to. Extingendus erit nobis, secundā
visionem quandam imaginariam,
locus corporeus, id quod contem-
plamur, representans, veluti tēplū,
aut mons, in quo reperiamus Chri-
stum IESVM, vel Mariam Virgi-
nem, & cætera quæ spectant, ad cō-
templationis nostræ argumētum,
Sin autem speculationi subest res
incorporea, vt est cōsideratio pec-
catorum

55
catorum, nunc oblata: poterit loci
constructio talis esse, vt si per ima-
ginationem cernamus animam no-
stram, in corpore isto corruptibili,
velut in carcere, constrictam: homi-
nem quoq; ipsum, in hac miseriae
valle, inter animalia bruta, exu-
lantem.

Secundum erit praeludium, vt a
domino id postulem, quod ex-
opto, iuxta propositae contem-
plationis argumentum: nimirum
si de Christi resurrectione fuerit
meditandum, petenda erit laetitia;
qua gaudenti Christo, congaudeam,
si de passione, lachrimas, poenas
& angores petam, ad compatiendum
Christo patienti. In presenti ergo
meditatione, pudorem confusionemq;
mei ipsius, debeo exposcere, atten-
dens quam multi homines ob pec-
catum mortale, vel vnicum, dam-

D iij. nati.

nati fuerint: & quod ego toties peccando sim damnationē cōmeritus.

Notandum adhuc, quod omni meditationi, seu contemplationi, pręmitti debēt tam oratio pręparatoria, quā pręludia duo: sed oratio quidem semper fit eodē modo: pręludia vero pro diuersitate rerum sunt diuersa.

Primum punctum erit, vt exerceatur memoria mea, circa primū peccatorū omnium, quod fuit ab angelis cōmissum: adhibito statim discursu intellectus, atq; volūtatis motu instigāte me, ad voluenda, & intelligenda ea, per quę erubescā, & confundar totus, facta vnus tantum peccati angelorum, cū tot meis, comparatione: Vnde colligere liceat, cum illi ob vnicū crimen, addicti sint inferno, quā

sæpe

saepe ipse, supplicium idem merue-
 rim. In memoriã itaq; dicimus tra-
 hendum esse, quo pacto angeli
 creati primum in statu graui, sed
 (quod necesse erat ad beatitudi-
 nis consummationem) non volen-
 tes per arbitrij libertatem, Creato-
 ri suo reuerentiam, & obsequium
 præstare, ac contra eum ipsum
 insolescentes, conuersi fuerint ex
 gratia, in malitiam, & de cælo,
 ad infernũ præcipitati. Consequen-
 ter discurrendum erit per officium
 intellectus, circa hæc pensulatius,
 nec non concitandis simul volun-
 tatis affectionibus, acrius insisten-
 dum,

Secundum est punctum, easdem
 potētias tres, circa peccatũ pri-
 morum parentum (quod secun-
 dum appellabimus) exercere: trac-
 tando memoria, quàm diuturnam,

D iij ob

ob illud, pœnitentiam egerunt: quã
 ta humanum genus, corruptio in-
 uasi: quor hominum mille, ad in-
 feros deturbati sunt. Memorandũ
 est videlicet, quomodo Adã in daz
 mascenõ campo, de limo terræ fa-
 ctus, positusq; in terrestri Paradi-
 so, & Eua formata ex vna costarũ
 eius, cum de fructu arboris scien-
 tiæ boni, & mali, prohibiti essent
 comedere, & nihilominus comedis-
 sent: post peccatum subito, ex Para-
 diso eiekti sint: vestibus pelliceis
 induti, & originali iustitia priua-
 ti, reliquum vitę suę tempus, in labo-
 ribus, ac ærumnis maximis, pœni-
 tendo traxerunt. Super his etiam,
 ratiociniõ intellectus, & affectibus
 volũtatis, vtendũ erit, sicut prius.

Tertium est, vt exerceamur pari-
 modo, circa peccatum morta-
 le, & particulare quodlibet, (ipsum
 nos

nos tertium peccatum dicemus, ut
 à duobus supra positis distingua
 tur) considerando quòd peccato ta
 li, vel semel duntaxat commisso,
 forte detrasi sint multi ad infernū:
 quòd q̄q̄ præterea propè innumeri,
 ob delicta meis pauciora, atq; le
 uiora forte crucientur æternis pœ
 nis. Unde memoria versandum erit,
 quanta sit peccati grauitas, & mali
 tia. Deum omnium conditorem,
 atq; dominum offendentis: Ratioci
 nādum quoq; est supplicium æter
 num, peccato iustè irrogari, ut po
 re aduersus infinitā bonitatē Dei,
 perpetrato. Porremo suscitandi
 sunt affectus sicut iam dictum est.

deus enim, vult ut qui nihil
Colloquium fiet, imaginando
 IESVM Christum coram me
 adesse, in cruce fixū: Itaq; ex
 quiram mecum rationē, qua Crea
 tor

52
tor ipse infinitus, fieri creatura, &
ab æterna vita, ad temporariã mor-
tem venire, pro peccatis meis di-
gnatus sit. Arguam inſuper me ip-
ſum, percontans, quid hætenas di-
gnũ memorata egerim, pro Chriſ-
to: quid agam tandem, aut agere
debeam? Et in eum intuens ſic cru-
ci affixum, ea proloquar, quæ ſug-
geret mens, & affectus. Porro Col-
loqui proprium illud eſt, vt fiat
ſicut amici ſermo, ad amicum, vel
ſerui, ad dominum: nunc gratiæ
aliquid petendo, nunc culpam ali-
quam meam inculſando: Interdum
propria quælibet communi-
cando, ac petendo, confi-
lium ſuper illis, ſiue
auxilium: Vlti-
mò dicatur Pa-
ter noſter.

SECUN-

59

SECUNDVM EXERCITI-
um est meditatio de peccatis, com-
plectens vltra orationem præ-
paratoriam, & duo præludia,
quinque articulos, seu pun-
cta, cum Colloquio
ad finem.

Preparatoria Oratio, eadem
quæ supra.

Prius præludium eandem
exigit constructionem loci, vt in
præcedenti meditatione.

Posterius verò, fiet poscendo id,
quod hic quærimus, dolorem scilicet
intensum, de peccatis, atque abun-
dantem fletum.

Punctum primum, sit processus
quidam, per quem, pec-
cata totius vitæ, in memoriam
reuocantur, percursis gradatim,
dis-

discussisq; annis, & spatīs tēporū
singulis: Qua in re, triplici iuua-
mur compendio consideratis vide-
licet locis habitationis nostræ con-
uersationum modis, & officiorū,
seu negociorum, quibus functi su-
mus, generibus diuersis.

Secundum est, peccata ipsa per-
spicere, quanta sit fœditas, &
nequitia singulorum, ex natu-
ra sua, si vel prohibita non essent.

Tertium est, considerare me ip-
sum, quisnam, aut qualis sim,
additis exemplis, quæ me, in maio-
rē mei contemptam trahant: vt si
mecum reputem, quantulus sim ad
hominum omnium cœtum compa-
ratus: Quid deinde sit multitudo
vniuersa mortalium, si cum anges-
lis, beatisq; omnibus, conferatur,
post hæc attendendum est, quid rei
sit tandem, quicquid est creatum,

pre ipso Deo, Creatore: Tam quid
 homuncio ego vnus, esse possum?
 demum inspiciam corruptionem
 mei totius, prauitatem animæ, atq;
 corporis fœditatem, ac me, tanquàm
 vlcus, siue apostema esse ducam, ex
 quo tanta sanies peccatorum, tan-
 taq; vitiorum lues, defluerit.

Q Varrum est cogitare quid sit
 Deus, quem ita offendi, collectis
 tuis, comparatisq; perfectionibus,
 attritu is Deo, vt proprijs. cum op-
 positis meis vitijs, atq; defectibus:
 summam scilicet eius potentiam, sa-
 pientiam, bonitatem, & iustitiã cū
 extrema mea infirmitate, ignorãtia,
 malitia, & iniquitate, conferendo.

Q Vintum, in exclamationem pro-
 rumpere, ex cōmotione affec-
 tus vehementi, admirando valde,
 quomodo creaturæ omnes (discursu
 facto per singulas) me sustinuerint,

tan diu, & hucusq; viuunt serua-
uerint. Quomodo angeli, diuinæ
iustitiæ gladiū ferentes, æquo me
animo tulerint, custodierint, suisq;
etiā iuuerint suffragijs. Quomodo
pro me intercesserint sancti. Quo-
modo Cœlum, Sol, Luna, & alia
sidera, Elementa, cunctaq; animan-
tium genera, & Terræ germina, de-
bitæ vindictę loco, mihi seruiert.
Quo deniq; modo non absorbue-
rit me, dehiscens tellus, & mille in-
fernos referans, in quibus perpe-
tuas pœnas daturus essem.

Termināda demū erit, hæc medi-
tatio, per Colloquiū, extollen-
do infinitam Dei misericordiā, &
gratias pro viribus agendo, quod
vitā ad hanc vsq; diem prorogaue-
rit, vnde proposita in futurū, mei
emendatione, recitabo semel Pater
noster.

TERTIVM EXERCITIUM

non erit aliud, quàm repetitio
primi, & secundi, vnâ cum
tribus Colloquijs.

Ost præparatoriam
Orationem, & du-
plex præludium,
repetēda erunt præ-
cedentia duo exer-
citia, notatis punc-
ctis, seu locis, in quibus maiorem
senserimus consolationem, desola-
tionem, aut aliam quancuncq; spiri-
tualem affectionē: ac in illis diu-
tius diligentiusq; immorandū erit,
deinde occurrente nobis spiritali
motu, ad Colloquia quæ sequun-
tur tria veniemus.

Colloquium primum fit, ad de-
minam nostram, Christi Ma-
trem, flagitando intercessionem
eius

eius apud filium, & gratiæ impetrationē nobis tripliciter necessariz, Primò vt internam criminum nostrorum cognitiōē, ac detestationem sentiamus. Secundo, vt operum nostrorū agnoscentes, abhorrentesq; ordinem peruersum, cor recto eò, nosmetipsos, secundū deū rectē ordinemus. Tertio vt perspecta, & damnata mundi prauitate, à rebus mundanis, ac vanis, nos recipiamus: His expletis iemel recitetur Aue Maria.

Secundum Colloquium fiat similiter ad Christum dominū, & mediatorem nostrum, vt illa eadem nobis impetret ab æterno patre, subdetur in fine oratio, quæ incipit Anima Christi.

Tertium, eodem Processu, faciendum est ad Deum patrem, vt triplicem illam gratiam nobis largiatur

giatur, & in fine semel recitandum
Pater noster.

QVARTVM EXERCITIVM,
cōficitur ex tertij repetitione.

Ponitur repetitio eiusmodi, ve-
luti quædam eorum ruminatio, quæ meditatus sum in ex-
ercitijs prioribus, vt eâ conti-
nuè reminiscendo, discurrat factis-
sus intellectus, sine diuagatione.
Adijcienda quoq; erunt, tria eâ-
dem Colloquia.

QVINTVM EXERCITIVM
est contemplatio de inferno, con-
tinetq; vltra orationem præpa-
ratoriam, & duo præludia,
puncta quinque, & vnum
Colloquium.

E. Oratio

Ratio præparatoria,
non differt à supe-
riore.

Prius præludiū,
hic habet composi-
tionē loci, subiecta oculis imagina-
tionis, inferni longitudine, latitu-
dine, ac profunditate.

Posterius vero consistit in poscē-
da intima pœnarum quas damnati
luunt, apprehensione, vt si quādo
me cœperit diuini amoris obliuio,
faltem, à peccatis, supplicij timor
coerceat.

PVnctum primum est spectare
per imaginationem, vasta in-
ferorum incendia, & animas
igneis quibusdam corporibus, ve-
lut ergastulis inclusas.

SEcundū, audire imaginariē plāc-
tus, eiulatus, vociferationes, atq̄
blas

blasphemias in Christum, & sanctos eius, illinc erumpentes.

Tertium, imaginario etiam olfactu fumum, sulfur, & sententia cuiusdam, seu faecis atque putredinis graueolentiam, persentire.

Quartum, gustare similiter res amantissimas, ut lachrimas, rancorē, conscientiaeq; vermem.

Quintum tangere quodam modo ignes illos, quorum tactu, animae ipsae amburuntur.

Colloquēdo interim cū Christo, in memoriam adducendū erūt illorum animae, qui ad inferni poenas damnati sunt, vel quia credere noluerunt aduentum Christi, vel, licet crederent, non tamen conformem praecipis eius, vitam exegerunt, idque vel ante aduentū Christi, vel eodem tempore quo vixit

E ij Christus

Christus in hoc mūdo, vel post illud
 deinceps, gratiæ p̄tremo agē
 dæ sunt eidem Christo quā maxi
 mā, quōd in tale quoppiam exitiū,
 non permiserit me corruere: sed po
 tius ad hunc vsq; diem, summa pie
 tate, & misericordia, me prosecu
 tus sit: finis imponetur dicto Pater
 noster. Si visum erit ei qui tradit
 exercitia expedire ad profectum
 eorum qui exercentur, alias medi
 tationes his adijcere, vt de morte,
 ac alijs peccati p̄cnis, de iudicio
 &c. nō se putet prohiberi, licet hic
 non ascribantur. Exercitiorum ve
 ro tēpus, ita distribuendum est, vt
 primum eorū fiat in media nocte.
 Secundum mane, simul ac surrexer
 rimus, Tertium ante, vel post mis
 sæ sacrum, nondum sumpto cibo.
 Quartum, circiter horam vespera
 rum. Quintum, hora ante ecnā.
 Quæ

Quæ temporis distributio, singulis quatuor hebdomadis, cōmunis est: variari tamē potest, atq; augeri vel minui, prout vnicuiq; ad peragēda dicta quinque exercitia, ætas, animi, corporisq; dispositio, siue naturę ipsius cōplexio subseruit.

ADDITIONES AD EXERCITIA melius agenda, & ad ea quæ optantur, inuenienda, perutiles.

Rima est, vt ego post cubitum ante somnum, modico temporis spatio, quo recitaretur semel angelica salutatio. Cogitē de hora, qua surgēdum mihi erit, & de exercitio faciēdo.

E .iij Secunda

Secunda, vt expergefactus, statim exclusis omnibus alijs cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis exercitio, contemplaturus sum: Vtq; maioris verecundię, & confusionis gratia, exemplum mihi huiusmodi proponam. Quomodo miles aliquis staret coram rege suo, & cœtu aulico erubescens, anxius & confusus, qui in regē ipsum acceptis ab eo prius beneficijs, donisq; plurimis, ac magnis, grauiter deliquisse cōuictus esset. In secundo iudem exercitio, reputans quantum peccauerim, fingā me catenis vinctū esse, ac protinus sistendum coram summo iudice, sicut mortuus reus quispiam, ferreis ligatus cōpedibus duci ad tribunal solet. His igitur, vel alijs pro meditandarum rerū genere, cogitationibus imbu

tus, vestitu meo me induam.

Tertia, vt a loco futuræ meditationis, vno, vel gemino adhuc passu distās, per tantillum tempus, quo percurri oratio dominica posset, animo sursum eleuato, considerem dominum meum I E S V M, vt præsentem, & spectantem quid nã acturus sum, cui reuerentiam cum humili gestu exhibere debeam.

Quarta est, vt ipsam aggrediar contēplationē, nũc prostratus humi, & pronus, aut supinus iacens, nunc sedens, aut stans: & eorū me componens modo, quo sperē facilius id consequi quod opto: Vbi aduertiti hæc duo debent. Primum quòd si flexis genibus, vel in alio quouis situ, voti composiam, nil requiram vltra. Secundū quòd in puncto, in quo affectus fuero quæsitam deuotionem,

E. iij con-

conquiescere debeo sine irascunt
dixietaate, donec mihi satisfecero.

Quinta, vt completo exercitio,
sedens, vel deambulās, per quar
tam circiter horę partē, mecū dispi
ciam, quo nā modo meditatio, seu
contemplatio mihi successerit: Et
si quidem malē, inquitam causas,
cum pœnitentia, ac emendationis
proposito: si uero benē, gratias
deo agam, eundem postea modum
obseruaturus.

Sexta, vt cogitationes quæ gau
dium adferūt, qualis est de glo
riosa Christi resurrectione,
subterfugiam: quoniam talis quæ
libet cogitatio, impedit fletum, &
dolorem de peccatis meis, qui tunc
querendus est, adscita potius, mor
tis vel iudicij recordatione,

Septima, vt eandem ob causam,
Somni me priuem lucis clarita
te,

te, ianuis ac fenestris clausis tantis-
per, dum illic moror, nisi quandiu
legendum, aut vefcendum erit

Octaua, vt à rifu, verbisq; rifum
prouocantibus maxime abfti-
neam.

Nona, vt in neminē oculos in-
tendam, nifi salutādi, aut valedi-
cendi pofcat occasio.

Decima, vt aliquam addam fatis-
factionem, feu pœnitentiā: quæ
quidem in interiorem, & extero-
rem diuiditur: Interior est, dolor
de proprijs peccatis, cū firmo pro-
posito cauendi, tum ab illis, tum
ab alijs quibusuis in posterum: Ex-
terior autem, est fructus interioris,
videlicet castigatio aliqua de cō-
miffis: quæ tribus potiffimū mo-
dis assumi potest. Primo circa vi-
ctum, subtractis quibusdam non
superfluis solum (quod temperan-
tia

tiæ est, non pœnitentiæ) sed etiam
 conuenientibus alimentis: Et eo fit
 melius quò plus subtrahitur, vita-
 ra interim naturæ corruptione, aut
 debilitate graui, seu infirmitate.
 Secundo circa somni & strati mo-
 dum, sublatis non mollibus tan-
 tum, aut delitiosis rebus, sed alijs
 etiam opportunis quantum licet,
 citra vitæ, aut valetudinis, graue
 periculum: quapropter de somno
 necessario nihil demendum est, nie-
 si aliquantisper, ad consuetudinem
 (sicui est nimium somni) moderadã.
 Tertio, circa ipsam carnem, vt in-
 flictum sentiat dolorem, admotis,
 gestatisq; cilicijs, funibus, aut ve-
 ctibus ferreis: vel incussis verber-
 ribus, ac plagis: vel alijs austerita-
 tis generibus adsumptis: In qui-
 bus tamen omnibus magis expedi-
 re videtur, vt doloris sensus in car-
 ne

ne tantum fit, nec penetret ossa, cū infirmitatis periculo: Quare flagellis potissimum vtemur ex funiculis minutis, quæ exteriores affligunt partes, non autem adeo interiores, vt valetudinem aduersam causari possint.

Notanda sunt insuper quatuor hæc circa pœnitentiam.

Primum, quod pœnitentiæ exterioris triplex est vsus seu effectus: nimirum vt pro delictis præteritis nō nihil satisfiat. Vt vincat seipsum homo, inferiorem sui partem, quæ sensualitas appellatur, superiori, hoc est rationi magis subiiciens. Vt postremò quæramus, atq; impetremus aliquod gratiæ diuinæ donū, quod optamus, puta intimā cordis contritiōē de peccatis, & abundantiam lachrymarū, vel propter illa, vel propter pœnas & dolores passionis

passionis Christi: Aut dubij alicuius quod nos angit, resolutionem.

Secundum, quod additiones primæ duæ, solis conueniunt exercitijs, quæ media nocte, & sub aurorâ fiunt. Quarta vero in templo, vel coram alijs nunquam: sed domi tantum, & clanculum exequenda est.

Tertium, quod quando is qui exercitatur, effectum quæsitum non consequitur, ut dolorem, vel consolationem: mutare subinde expedit rationem victus somniq; & alia genera pœnitentiæ: ita ut pœnitentiâ vnâ per triduum sectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diuersis, plus aut minus pœnitentiæ est sumendum.

PRAETEREA, cū pœnitentias huiusmodi sæpe omittamus ob affectum carnis aut erroneū iudiciū, quasi naturalis nostra cōplexio

plexio ferre illas non possit. citra
 ingens valetudinis detrimētum:
 Et ē contrario iustum nonnunquā
 pœnitentiæ modum excedamus,
 de corporis robore nimis confiden-
 tes: mutatis, vt dictum est pœni-
 tentiæ generibus, ac per vices sum-
 ptis, & relictis, euenit plerunq; vt
 clementissimus dominus qui natu-
 ram nostram perfectissime cogno-
 scit, vnicuiq; id cōpertum reddat,
 quod ipsi expedit.

Quartum, quod particulare exa-
 men, fiat ad tollendas culpas, &
 negligentias, quæ circa exercitia,
 & additiones solent obrepere: id
 quod etiam per tres alias ses-
 quentes hebdomadas,
 obseruandum venit.

Hebdo

HEBDOMADA SECVNDA.

Contemplatio regni IESV Christi, ex similitudine Regis Terreni subditos suos euocantis ad bellum.

O Ratio præparatoria fiet more supradicto.

P Ræludium primum ad constructionem loci, nunc erit, vt spectare nos imaginemur synagogas, villas, & oppida, quæ prædicans Christus pertransibat, & sic de locis alijs.

S Ecundum ad gratiam poscendam pertinēs, in hac parte erit, petere à deo ne obsurdescamus, vocante nos Christo, sed ad sequendū, ac obtēperandum prompti simus, i

Punctum primū est, proponere mihi ob oculos, humanū Regē diuinitus electum, cui Principes, & populi omnes Christiani, reuerentiam, & obsequium prestare debeant.

Secundū est imaginari, quòd audiam illum regē loquentem ad omnes subditos. In animo est mihi regiones infideliū vniuersas ditioni meæ subiicere. Qui cunq; igitur comitari me velit, paratus sit oportet nō alio vti victu, vestitu, rebusq; alijs, quā me videntē conspexerit. In hsdē quoq; laboribus, vigilijs, & casibus ceteris, mecum persistendū erit, vt particeps fiat victoriæ, & fœlicitatis vnusquisq; prout laborum, ac molestiarum socius extiterit.

Tertium est considerare quidnam respondere debeant regi

amantissimo, & liberalissimo fideles subditi: & quàm promptè, ad omnem eius voluntatem, offerre se accinctos. Contra vero, si quis obaudiret, quanto apud homines vniuersos vituperio dignus esset, atq; quàm ignauus miles æstimandus.

PARS secunda huius exercitiij consistit in collatione similitudinis inter dictum regem, & dominum Iesum Christum, circa triplex illud punctum.

PRIMO sic applicabimus exemplū. Si terrenus ille rex, cum bellica sua euocatione, dignus est, cui attentio, & obsequium præstetur: quanto magis Christus rex æternus, mundorū toti conspicuus, qui singulos ad se hris inuitat verbis. Mea hæc est iustissima voluntas totius mundi dominium mihi vindicare, inimicos meos debellare omnes,

ac ita de mūn patris mei gloriam
intrare. Proinde quisquis eō, mecū
venire cupit, laboret mecū, necesse
est, labori enim premiū respōdebit.

Secundo ratiocinabimur nemis
nē fore sanæ mentis, qui nō cu-
pidissimè Christi seruitio, se to-
tum offerat, & addicat.

Tertio iudicādum erit, quōd nō
qui se obsequijs illius prorsus
duxerint mancipādos, non se ipsos
tantum ad laborum tolerantiam,
verum etiam maiora, & præclariora
quædam munera oblaturi sunt,
expugnata carnis, sensuum, amor-
nisq; proprii, & mundani rebellio-
ne: Vnde respōdebit quisq; in hūc
ferè modum. En, o Rex supreme ac
Domine vniuersorū, tua ego, licet
indignissimus, fretus tamen gratia
& ope, me tibi penitus offero,
meaq; omnia tuæ subijcio voluntati

ti: Attestans coram infinita bonitate tua, necnō in cōspectu gloriosæ Virginis matris tuæ, totiusq; Curie cœlestis, hūc esse animū meū, hoc desyderiū, hoc certissimū decretū: vt (dūmodo in maiorē laudis tuæ, & obsequij mei prouentū cedit) quā possim proxime te sequar, & imiter in ferendis iniurijs & aduersis omnibus, cū vera, tū spiritus, tum etiā rerū paupertate: Si (inquā) sanctissimæ tuę maiestati placeat ad tale me vitę institutū eligere, atq; recipere.. Fiet bis interdium hoc exercitiū: mane, cū primū surreximus, & in hora prandium, vel cœnam præcedente.

In hac hebdomada secūda, & subsequētibus, vtile fuerit, aliquid subinde legere, ex Euangelico, vel pio alio codice, vt de imitatione Christi, Sanctorum vita &c.

PRIMAE DIEI MEDITA
 tio prima erit de Incarnatione IESU
 Christi, complectens ora-
 tionem præparatoriam, tria
 præludia, & pūcta tria
 cum vno Colloquio.

O Ratio præparatoria nihil à
 superioribus variatur.

P Ræludium primum est, profes-
 re in medium contemplandæ
 rei historiam, quæ hoc in loco
 erit. Quomodo personæ tres diuī-
 næ, vniuersam terrę superficiē spe-
 culātes, hominibus refertam, qui ad
 infernum descendebāt, in deitatis
 suæ æternitate decernunt, vt secun-
 da persona, pro salute humani gez-
 neris naturam hominis assumat:
 vnde adueniente tempore præsti-
 tuto, archangelus Gabriel ad beatā
 F ij virginem.

virginem Mariam nuntius destina-
tur, vt dicetur infra fol.

Secundum pertinet ad loci com-
positionem, quæ erit visio ima-
ginaria, perinde ac si oculis pa-
teret terræ vniuersæ ambitus, quâ
habitant tot diuersæ gētes. Deinde
ad certam mundi partem domuncu-
la spectetur. Beatæ Virginis, apud
Nazareth in puincia Galilææ sita.

Tertium continet gratiæ postu-
lationem, vt intimè cognoscā,
quo pacto Dei filius mei causa sic
homo factus, vt ardentius ipsum
amē, & abhinc sequar studiosius.

Notandum hic est tã orationē
præparatoriã, quàm tria præ-
ludia, per totã hanc hebdomadam,
& reliquas sequentes itidem fieri,
præludijs duntaxat, pro diuersitas
rerum variatis.

Punctum primum est, ut specu-
 ler personas omnes, de quibus
 agitur. Et primo quidem ho-
 mines super faciem terræ de gētes,
 adeo moribus, gestibus, & actioni-
 bus diuersos: quosdam albos, &
 nigros alios: nonnullos fruētes pa-
 ce, & reliquos bellis agitato: hūc
 plorantem, & ridentem illum: sanū
 ynum, & alterum ægrotum: nascē-
 tes multos, & multos vicissim mo-
 rientes: cæterasq; varietates propē
 innumeratas.

DEinde contēplandæ erunt per-
 sonæ tres diuinæ, è solio rega-
 li suo intuentes omnia hominum
 genera, in superficie terræ cæcorū
 more, viuentium, passimq; morien-
 tium, & descendentium ad infernū.
 Postea Virginē Mariam cum Ange-
 lo eam salutante consyderabimus,
 aliquid inde semper ad nos reflec-

tendo, vt ex cōsideratione tali, fructum aliquem referamus.

Secundū punctum est, auditu interno excipere quid loquatur personę omnes, vt homines in terris cōfabulātes, blasphemātes, sibiq; inuicē cōuizantes. Diuinę verò personę in cœlo de redimēdo humano genere colloquētes. Virgo & angelus in cellula de incarnationis mysterio tractātes: quorū omniū reflexione, seu applicatione quadā ad meipsum facta, studebo ex singulis, non nihil fructus decerpere.

Tertium, cōsequenter erit actio: nes quoq; personarū simul atterēdere: vt puta quomodo sese inuicē mortales infestēt, cōcutiāt, trucident, & omnes ruant ad inferos. Quomodo Sanctissima Trinitas, incarnationis opus exequatur.

Quo

Quomodo itē sua angelus fungatur legatione, & beata Virgo, humillime se gerens diuinæ gratias agat maiestati. Ex quibus ad nos ipsos, vt dictū est reflexis, fructus obiter est legendus.

Colloquiū postremo subiiciam, disquisitis studiosè verbis, quibus diuinam quamlibet personam, verbū incarnatū, & ipsius matrem, dignè valeam compellare: petendo etiam pro affectu quem in me sensero, quicquid ad maiorem iuuet imitationem Domini mei IESU Christi, velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine Pater noster.

CONTEMPLATIO SE-
cunda de Natiuitate.

F iij Ora

Ratio preparatoria
sicut supra.

Prælium pri
mū ex historia de
pendet, quæ recēsen
da est, ab egressu beatę Virginis, ex
oppido Nazareth: quo scilicet mo
to ipsa iam nono mense grauida, &
insidens asinæ (vt piē meditari li
cet) ac Ioseph comes, cū ancillula,
& boue, profecti sunt Bethleem, tri
butum, à Cæsare exactum, pro se so
luturi.

Secundum vero deducendū erit
ex cōsideratione itineris, æstima
ta eius longitudine, obliquitate, le
nitate, vel asperitate, p̄alsim occur
rente. Deinceps, etiam natiuitatis
locum firmabimur, spelūcæ similē,
latum, vel angustum, planum, vel
erectum

erectum, commodè, vel incommo-
dè paratum.

Tertium, à superiore nihil muta-
bitur.

Punctum primum est, aspectus
personarum, ut Virginis deipa-
ræ, & Ioseph coniugis, cum fa-
mula, & Christi Domini, ut infan-
tis nunc primum nati: inter quos
me adesse fingam, tãquàm pauper-
culum, eorum vrcunq; necessitati-
bus, cum reuerètia maxima famu-
lantem. Ac inde quid ad me redire
emolumenti, ex tali spectaculo
possit, dispiciam.

Secundum conficitur ex verbo-
rum, quæ ibidem fiunt, apprehens-
sione fructuosa.

Tertium, ex negotiorum quæ
illic

illic geruntur, inspectione, puta itineris, laborum, & causarum, ob quas summus omnium dominus, in summa natus sit egesta e, laturus quoque in hac vita, cum perpetua paupertate, labores, famem, sitim, æstum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem subiturus, idque mei causa: vnde per singula studebo, prouentum aliquem spiritualem colligere. Hæc demum concludenda erunt in isto Colloquio, & finito cum Pater noster.

TER T I A COMTEMPLATIO

est repetitio præcedentiũ duarũ.

Ro tertio exercitio, seu cõtemplatione, repetuntur duæ præcedentes, cum oratione præparatoria, & iisdem dem

dē tribus præludijs, notando vbiq̄,
 & fixius tractando illas partes, in
 quarum priore trāscursu, aliquid
 illustrationis, consolationis, vel
 desolationis, acceperim. Subdetur
 etiam Colloquium, cum oratione
 Dominica vt prius.

Notandum eundem esse repeten-
 di exercitiij modū, & ordinem,
 in hac hebdomada, & in sequenti-
 bus, qui fuit in prima: nisi quod
 mutatur materia, eadē forma per-
 manente.

QVARTA CONTEMPLA
 tio, est Primæ, ac Secundæ itera-
 ta repetitio, proximæ
 præcedenti peni-
 tus conformis.

QVINTA CONTEMPLATIO
 est applicatio sensuū ad prædictas.
 Post

Ost orationem præparatoriã cum tribus iam dictis præludijs, apprimè cõducit, quinq; imaginarios sensus, circa primam, & secundam contemplationem, eo, qui sequitur, modo, exercere. Prout res subiecta feret.

Punctum primum erit, secundũ imaginationem respicere personas omnes, & notatis quę circa eas occurrent, circumstãtijs, vilitatem nostram elicere.

Secundum velut audiẽdo quid loquãtur, aut loqui eas deceat, omnia in vsum nostrum attrahere.

Tertium interiore quodã gustu, & olfactu, sentire quanta sit suauitas

tas, & dulcedo, animæ, diuinis donis, ac virtutibus imbutæ, iuxta rationem personæ, quam consideramus: adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem adferre possint.

Quartum, per internum tactum attingere, ac deosculari vestimenta, loca, vestigia, ceteraq; personis talibus coniuncta, vnde fiat nobis deuotionis, vel boni cuiuslibet spiritualis, maior accessio.

Hic erit cõtemplationi, per Colloquium imponendus finis, sicut prioribus, adiecto itidem pater noster

NOTANDA IN SVPER

sunt hæc quinque.

Primum

Rimum, quòd tã in hac, quàm in qualibet sequente hebdomada, nullũ debet legere vel cogitare aliud mysteriũ, nisi quod eadẽ hora, aut die cõsideradũ sit, cũ alioquin, vnũ alteri obturbet.

Secundũ, quòd primum de incarnatione Christi exercitium, fit media nocte. Proximũ diluculo. Tertium, circa horam missæ. Quartũ, sub vespere. Quintum, Paulo ante cœnam: & eorum cuilibet, spatium impendetur vnus horæ: Id quod abhinc deinceps, vbiq; venit obseruandum.

Tertium, quòd si is, qui exercitatur, sit senex, vel valetudinarius, vel per hebdomadam primam

nam, viribus attritus: præstat cum aliquoties non surgere de nocte, sed tres tantum contemplationes peragere, in aurora, circa missæ tēpus, & ante prandium: superaddita circa vespas vna repetitione, & sensuum applicatione, ante eor nam.

Quartum, quòd in hac hebdomada Secunda, ex decem additionibus in prima traditis variari debet Secūda, Sexta, & Septima, cum Decima ex parte. In Secūda quidē hoc mutatur, quòd simul atq; excitator à somno, meditationem proxime instantem, debeo menti obijcere, ac desyderium prouocare, cognoscendi clarius incarnati æterni verbi, vt ipsi seruiā, & adherescam tanto propensius, quanto incredibiliorem erga me bonitatem eius perspexero

perspexero. In sexta vero: vt frequenti versem memoria vitā Christi à tempore incarnationis ad locū vsq; siue mysterium, de quo in presenti die, vel hora, sū meditaturus.

In septima, vt luce, vel obscuritate, sereno cœlo, vel turbido, delecter, quatenus ad scopum refert, desideratę rei, pertingendum. In decima, vt ita me geram, sicut exigere videtur mysterij contemplandi genus: cum nōnulla ex mysterijs, pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur additionibus vtendum, erit circumspectè.

Quintum est vltimò notandum, quòd in omnibus aliarum horacū (præterquàm noctis medię, & auroræ) exercitijs, assumendum erit aliquid, quod secundæ, & tertię additioni æquiualeat, hunc in modum

dum. Vbi primū in mentem venier, adesse meditandi horā priusquam accedam, prospiciā eminus, quō ferar, & coram quo sim appariturus, ac transcurſa obiter exercitiij oblati parte, contemplationē ſtatim auſpicabor.

IN SECUNDA DIE ARGUMENTUM PRIMÆ, & SECUNDÆ contemplationis erit Christi præſentatio in Templo, de qua infra fol. Et fuga in Aegyptum, de qua fol.

Super duabus hiſcōtemplationibus fiet repetitio duplex & ſenſuum applicatio vt ſupra.

¶ Notandum quōd expedit nōnunquam

quam eum, qui exercitatur, quavis
 & vigore animi, & corporis robo
 re, sit præditus, non nihil tamen re
 mittere de præscriptis exercitijs
 secundæ huius hebdomadæ, & sub,
 sequentijs duarum: vt assequi quod
 cupit, commodius valeat, accepta
 solummodo contemplatione vna
 increpusculo matutino, & altera
 circa missæ tempus. quarum repe
 tionem faciat, hora vespèrarum, &
 sub cœnam, quinque imaginatijs
 sensus, super iisdem exerceat.

Dile vero Tertia meditandum oc
 curret: quo pacto puer Iesus
 apud Nazareth subditus erat parenti
 bus, vt habetur fol. Deinde quo
 modo ab eis repertus fuerit in Tem
 plo fol. fient item duæ repetitio
 nes, cum sensuum applicatione.

99

PRAELVDIVM QVODDAM,
circa consyderationem sta-
tuum seu generum vitæ
diuersorum.

Vm supra propofi-
tum fuerit exemplū
Christi, de vitæ ge-
nere, quod in manda-
torum Dei observa-
tione consistit, & pri-
mus seu communis status appella-
tur: nūc idem ipse dominus, dum
parentibus suis fuisse subditus me-
moratur, formam videtur exhibe-
re, alterius seu secundi status, pen-
dentis ab obedientia, & perfectio-
nem euangelicam afferentis: quan-
do videlicet in templum se con-
tulit, patre adscititio, & natura-
li matre derelictis, vt æterni pa-
tris obsequio vacaret. Quare op-
portunum hic erit, nos quoq; illius
G ij vitam

Vitam contēplantes vestigare, & efflagitare proprium vitæ genus, in quo maiestati suæ nos seruire malit.

Ad hoc igitur inquirendum, possumus introduci per sequens proximè exercitium, ad Christi mentē attendentes, collatam cum opposita inimici. Discemus etiam exinde qua sit nobis opus dispositione, vt perfecti in eo euadamus statu, quæcunq; bonitas diuina eligēdum nobis suggererit.

QVARTA DIE FIET MEDITATIO de duobus vexillis: vno quidē Iesu Christi optimi nostri Imperatoris, altero vero Luciferi hostis hominum capitalissimi.

ORatio præparatoria fit secundum morem.

Præ

P Ræludium primū erit histori-
ca quædā cōsideratio Chri-
sti, ex vna parte, & ex altera
luciferi quorum vterq; om-
nes homines ad se vocat, sub vexil-
lo suo congregandos.

Secundum, est ad constructionē
loci, vt repræsentetur nobis cā-
pus amplissimus, circa hierosoly-
mam: in quo dominus Iesus Chri-
stus, tanquā bonorum hominū
omniū summus dux adsistat: Rur-
sum alter cāpus in Babylonia: vbi
se lucifer, malorum, & aduersario-
rum ducem exhibeat.

Tertium, ad gratiam petendam
illud erit, vt poscamus explo-
ratas habere fraudes mali ducis, in-
uocata simul diuina ope, ad eas vi-
tādas: veri autē, optimiq; Imperato-
ris Christi, agnoscere mores inge-
nuos, ac per gratiā imitari posse.

G iij Punctū

PVnctum primū est, imaginari coram oculis meis, apud Campum Babylonicum, Ducem impiorum in cathedra ignea, & famosa, sedere, horribilem figura, vultuq; terribilem.

Secundum est aduertere, quomodo Sdo conuocatos demones innumeros per totum orbem spargit ad nocēdum: nullis ciuitatibus, & locis, nullis personarum generibus, immunibus relictis.

Tertium, attendere cuiusmodi concionē habeat, ad ministros suos, quos instigat, vt correptis, insectisq; laqueis, & catenis, homines primam trahāt (quod ferē contingit) ad cupiditatē diuitiarum, ynde postea facilius in mūdani honoris ambittonē, ac demum in superbiae barathrū deturbari queāt.

Atq; ita tres sunt præcipui tēta-
tionum-

tionum gradus, in diuitijs, honoribus, & superbia fundati, ex quibus in alta vitiorū genera omnia, præceptus fit decursus.

Similiter ex opposito, cōsiderā-
 dus est, summus optimusq; noster
 Dux, & Imperator Christus.

PVnctum primum erit cōspica
 pri Christum, in amæno campo
 iuxta Hierosolymam, humili
 quidem constitutum loco, sed val-
 de speciosū forma, & aspectu sum-
 mē amabilem.

Secundum autem est speculas-
 ri, quo pacto ipse mundi do-
 minus vniuersi, electos Apo-
 stolos, discipulos, & mini-
 stros alios, per orbem mittat, qui
 omni hominum generi, statui, &
 conditioni, doctrinam sacram, ac
 salutiferam impartiant.

G iij Tertiū

Tertium, auscultare concionem Christi exhortatoriam, ad seruos & amicos suos omnes, in opus tale destinatos, quæ eis præcipit: vt iuuare studeant quemlibet: ac primò inducendum curent ad spirituale affectū paupertatis, & insuper (si diuini obsequij ratio, & electio cœlestis eò ferat) ad sectandam actū ipso veram paupertatē: deinde vt ad opprobrij cōtēptusq; desiderium alliciant, vnde humilitatis virtus enascitur. Et ita tres consurgunt perfectionis gradus: videlicet, paupertas, abiectio sui, atq; humilitas, quæ ex diametro diuini honoris, & superbiæ opponuntur, ac virtutes omnes statim introducunt.

Colloquium postea formandū erit ad Virginē Beatam, implorandaq; est per eam à filio gratia

tia, vt recipi possim, & manere sub vexillo eius: Idq; primum per spiritualē tantum paupertatē, aut etiā in rerum expoliatione fitam (siquidem ad eam me vocare, atq; admittere dignabitur.) Deinde per abiectionē quoq; seu ignominia, vt ipsū imiter vicinijs. deprecando tamē culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicuius detrimentū, quā in offensam Dei cedat.

Terminabitur primum hoc Colloquium, per Aue Maria.

Secundum, Colloquium ad Christum hominē dirigitur, vt mihi à patre impetret illud idem. Subdeturq; in fine oratio: Anima Christi.

Tertium, ad patrem, vt annuat petitioni, cum Pater noster.

Transigetur hoc exercitium semel in media nocte, & altera vi

ce sub auroram. Repetitiones vero duæ circa Matutini sacri, atq; vesperarum tempus erunt faciendæ, additis in fine tribus Colloquijs. Sequens vero exercitium fiet ante cœnam.

MEDITATIO EODEM

quarto die faciendâ, de tribus hominum classibus, seu differentijs, ut potissimâ partem amplectamur.

ORatio præparatoria, ut semper ante hac.

PRæladium primum fiat, propositus vice historiæ, tribus hominum classibus distinctis, quarum unaquæq; decem millia Ducatorum, alio, quam diuini cultus, & amoris, studio sibi parauerit, nunc autem placitum

placatum habere Deum, & salua fieri exoptet, sublato vicūq; noxio affectu rerum, vt pote salutis impedimento.

Secundum est loci cuiusdā imaginaria constructio, in quo videam meipsum, coram Deo sanctisq; omnibus, cum desyderio, adstantem, atq; perseuerantem, quoniam pacto ipsi Deo placere queā potissimum.

Tertium est optatę rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam, quod & deo acceptissimū, & mihi saluberrimum futurū sit.

Prima igitur classis, optat quidem acquisitę rei exuere affectum, vt conciliari Deo possit, sed media, debitę adnucula, toto vitę tempore non ad mouet,

Secunda

Secunda itidem affectum male
ordinatum auferre cupit, sed re
interim inordinate tenere, ac Deū
potius trahere ad votum propriū,
quā relinquo impedimento, per cō
quiescentiorem statū ad illū tēdere.

Etia postremo, affectū insyn
cerū volēs abijcere, rem ipsam
ad tollere, vel tenere æquē parata
est, prout ad diuinum cultū cōmo
dius fore, vel ex diuino instinctu,
vel ex rationis dictamine animad
uertit. Ac interim omnia relin
quens integra, illud tantum versat,
& inquirat, nec aliā admittit relin
quendæ aut retinendæ rei acqui
sitæ causam, præter rationem ac de
siderium diuinę glorię, vt quā
maxima sit.

Colloquia tria subsequenter, vt
super facta sunt de vexillis:

Notan

NOtandum adhæc, quòd vbi af-
 fectum sentimus paupertati
 perfectæ, quæ tum in spiritu, tum
 in rerum abdicatione subsistit, ad-
 uersantem, & ad diuitias magis
 inclinantem: multum confert, ad
 eum elidendum, petere ex Deo,
 licet renitente carne, vt ad pauper-
 tatem eiusmodi sectandam nos
 eligat: seruabimus tamen
 interea desiderij nostri
 libertatem, qua li-
 ceat conueniens
 tiorẽ seruitio
 diuino viã
 inuadere.

Quinta

110
QVINTA DIE, SEQVE-
tur contemplatio de Domini tran-
suiu à Nazareth ad Iordanem
fluum, deq; eius
baptismo. fol.

Iet tam media nocte
quàm primo mane.
His præterea repete-
tur circa missæ, ac
vesperarũ horã: ante
cœnã applicabũtur
quinq; sensus. Adhæc quodlibet
horũ quinq; exercitiorũ, præcedet
oratio præparatoria, cum tribus
præludijs, vt in superioribus de
Incarnatione, & Natiuitate tradi-
tum est. Nec nõ adiectis tribus Col-
loquijs, vt circa classes, vel iuxta
id, quod ibi fuit subnotatum.

EXamen autẽ particulare à præ-
dio, & cœna visitatum, fiet hic,
& in

& in sequentibus de erratis, ac negligentijs, quæ circa proprias eius diet meditationes, & additiones cõtingerunt.

Sexta deinceps die contēplandum se offert, quomodo Christus Iesus à flumine Iordanis petierit desertum, ibiq; versatus sit. Seruata omnino exercitiij diet quintæ, forma fol.

Septima: Quomodo beatus Andreas, & alij successiue Christũ secuti sunt, vt dicetur fol.

Octaua, Quomodo sermonem præcæcit Dñs in mōte, octo beatitudinis modos edifferēs fol.

Nona, Quomodo nauiganibus discipulis, se ostēdit, ambulans super aquas maris, fol.

Decima, Quomodo in Tēplo docuit, fol.

Vndecima, De Lazari suscitatio-
ne, fol. Duo

DVodecima, de gestis in die palmarum. fol.

Notanda hoc loco sunt hæc tria.

Primo, quòd in hac secūda hebdomada iuxta tēporis facultatem, & vtilitatem, personæ sese exercentis, possunt aliquot meditationes, vel adijci, vt de mysterijs visitationis, pastorum, circūcisionis, & trium Regum: vel subtrahi ex supra positis, quippe quæ pro introductione tantum detineantur, ad formandā melius cōtēplationē.

Secundo, quòd inchoanda est selectionū discussio, à contēplatione discessus Christi, ex Nazareth Iordanem versus, vsq; ad eā, quæ fit quinto die, simul comprehendendam.

Tertio, quòd antequàm electionum materiam aggrediamur:

vt ad capeſſendū Germanam Chriſti doctrinam, affectum noſtrum diſponamus, apprimè iuuat conſyderare, ac per diem totum reuoluerè, identidem, tres ſequentes modos humilitatis: necnon Colloquia dicenda crebro agitare.

Primus humilitatis modus hic eſt, ad ſalutem neceſſarius, vt me penitus ſubdā diuinæ legi obſeruandæ: vtq; ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ diſcrimine obiecto, tranſgrediar ex deliberato, mandatum vllum diuinum, aut humanū, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

Secundus maioris eſt perfectio nis: vt fixo animo ad diuitias, paupertatem: honorē, ignomiā: breuitatē vitæ, ac longitudinē æquē ſimpropenſus, vbi æqualis

H eſt

est diuinæ laudis, & salutis meæ oc-
casio. Vtq; nulla, vel humanæ quæ-
ræcūq; felicitàtis, vel propriæ mor-
tis conditione proposita, adducar
vnquam, vt culpā, licet venialem
tantum, decernam admittere.

Tertius, est modus humilitatis
absolutissimæ, vt priores duos
iam adeptus, etiā si nullo superad-
dito laus Dei Par foret, ad maiorē
tamen imitationem Christi, eligam
potius cum eo paupere, spreto, &
illuso, pauperiem, contemptum, &
insipientiæ titulum amplecti: quā
opes, honores, & sapientiæ æstima-
tionem. Porro ad gradum hunc hu-
militatis attingendum, magnum
adferet compendium, triplicis Col-
loquij præcedētis de vexillis vsus,
per quod suppliciter poscamus (si
diuinæ placeat benignitati) ad ta-
lem perducī electionem, siue ma-
ior,

ior, siue æqualis obsequij mei erga
Deum, & gloriæ diuinæ prouen-
tus subsit.

P R A E L V D I V M A D
electionem faciendā.

AD bene quippiam
eligendum, nostræ
sunt partes: vt ocu-
lo puro, ac simpli-
ci spectemus, quor-
sum fuerimus crea-
ti, nimirum ad laudem Dei, & salu-
tē nostrā: quapropter eligēda sunt
ea tantū, quæ cōducunt ad dictū fi-
nē, cū vbiq̄, fini mediū, non medio
finis habeat subordinari: vnde er-
rant, qui vxorem ducere primitus,
aut Ecclesiasticum munus, seu be-
neficium adipisci, statuunt, atq̄
ita demum deo postea inservire,
H ij vtētes

utentes præposterè sine ac medio,
 nec ad Deum tendentes rectà, sed
 obliquè ipsum, ad peruersa vota
 sua pertrahere cõnãtes. Atqui è cõ
 trario planè agendum est, propozi
 to primùm diuino cultu, tanquàm
 fine nostro, & electo deinceps con
 iugio, vel sacerdotio, cæterisq; re
 bus omnibus, quatenus expedit,
 ad præfixum finem ordinatis. Idcir
 co nihil mouere nos debet, ad me
 djs quibusuis vtendum, aut super
 sedendum, nisi habita in primis, tã
 diuinæ laudis, quàm nostræ salu
 tis certa ratione.

INTRODVCTIO ADELI

gendarum rerũ notitiã, com
 plectens. 4. puncta, &
 annotatiunculam

vnã.

Primum

Rimum punctū est,
quòd res omnes quę
sub electionem cadūt
necessariò bonę esse
debent, ex seipsis, aut
certè non malę, nec
nisi consonę institutis orthodoxę
matris Ecclesię.

Secundum, quòd genera duo re-
rum electioni quadrāt; nam qua-
rundam electio immutabilis est, ut
ordinis sacerdotalis, & matrimo-
nij: aliarum verò mutari potest, si-
cut reddituū ecclesiasticorum, vel
secularium, quos recipi, & relin-
qui ex causa, fas est.

Tertium, quòd circa ea, de quib-
us facta iam sit electio immutabi-
lis, nihil superest eligendum. Sed
aduertendū est, quòd si quis impro-

H. in. uidet

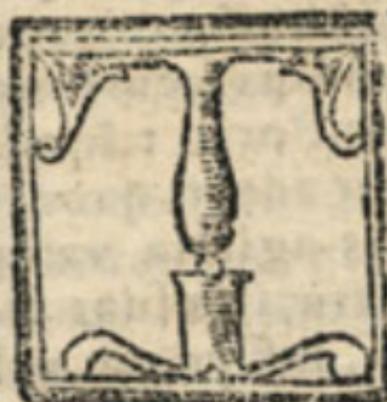
uide, nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit quod non liceat retractare: reliquum est, ubi eum ceperit poenitere facti, electionis damnum probitate vite, & operum solertia pensare, resilire autem nullo pacto decet: quamvis electio istiusmodi non videatur vocatio diuina esse, Vt pote obliqua, atque inconsulta: qua in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam pro diuina uocatione reputantes: cum haec semper pura & clara sit, non carnali ullo affectu, vel studio peruerso mixta.

Quartum, quod si quis debito modo, & ordine, absque carnali mundanoque affectu, quippiam elegerit, quod mutari possit: non est cur violet electionem talem, sed potius, ut in ea magis ac magis proficiat, adniti debet.

Notandum

Notandum autē est, quòd si electio rerum huiusmodi mutabilium, non ita rectē atq; syncerē proceſſerit: eam expedit corrigere, vt fructus vberior, & Deo grauior produci possit.

DE TEMPORE TRIPLI
 et, ad electiones rectē faciendas magis opportuno.

Empus primū erit quādo voluntatem ciuina virt^o sic impellit, vt omnis dubitatio, immò etiā dubitandi facultas animæ sublata sit, quominus sequatur impulsioneſ talem: sicut legimus beato Paulo, & Mathço, & alijs nonnullis, vocāte Christo accidisse.

Secundum est, quoties satis clarū
 conpertumq; fit beneplacitum di-
 uinum, dōcente id aliquo consolā-
 tionum, desolationum, vel diuers
 forū spiritūū præuio experimēto.

Tertium est, quando per animi
 tranquillitatē aliquis considerato
 fine, ad quē cōditus est (ad dei glo-
 riam scilicet & salutem suam) eligit
 certū vitæ genus, intra Ecclesię ca-
 tholicæ limites cōstitutū, per quod
 cōmedium, cōmodius securiusq;
 ad suū finem tendat. Porro trāquil-
 litas ea tūc noscitur adesse, quoties
 cunq; anima nullis agitata varijs
 spiritibus, vires naturales suas li-
 bere exercet. Itaq; , nisi primi, vel
 secundi tēporis beneficio, electio
 contingat, supererit ad Tertium re-
 cursus, duobus modis sequentibus
 distinctum.

Modus

MODVS PRIOR, SANÆ
bonæ electionis faciendæ,
sex constans punctis.

Vnctum primū
erit, pferre in me
dium rem delibes
randā, vt de officio
vel beneficio, acce
ptandum ne, an po
tius reiiciēdum sit: & ita, de cæteris
rebus, quæ ad mutabilem electio
nem spectant.

Secundū est, adducto ante ocu
lo, creationis meæ sine, in hoc cō
fiteute, vt cum Dei laude saluus
fiam: in neutram declinare partem
amplectende, vel repudiandæ rei
controuersæ: quin potius velut in
medio quodā interstitio, & æquilis
bris subsistere, parato interim ani
mo,

mo, vt in eam ilico partem totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ, & saluti meæ fore aptiorem.

Tertium; obsecrare Dei clementiam, vt degetur mētem instruere, & impellere voluntatem, quocunq; potius mihi tendendum sit: adhibito nihilo scēius, pio, fidelicq; intellectu mei ratiocinio, per quod apprehensa, & probata Dei voluntate, ad electionem ferar.

Quartum, perpēdere quot tādēmoda, vel adminicula, mihi ad finem meum prosequendum accedent, ex tali officio, vel beneficio suscepto: quot rursus ex eisdem incommoda & pericula impēdent. Præterea, quot per oppositum omisso illo, tam commoda, & adminicula, quā discrimina, & damna

damna possim expectare.

Quintum, his præmissis, ratiocinari in vtramq; partem, & iuxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Sextum, electione facta ad orandum citò proflire, & illam offerre Deo, perfectè demum, si ei placeat, recipendam, & stabiliendam.

MODVS POSTERIOR
bene eligendi, in regulas. 4. &
adnotationē vnā distributus.

Regula prima est,
quòd, cum oporteat
per affectum, ex dei
amore cœlit^o infusū,
fieri elctionē: eligē
tem

rem conuenit perſentiſcere in ſeipſo, quòd quicquid affectionis, (ſiue multum, ſiue modicum ſit) erga rē electam tenet, ex ſolius Dei amore, & intuitu proficiſcatur,

Secunda eſt, conſyderare, ſiquis mihi vir amiſſiſſimus, cui nihil nō perfectionis in eſſe cupiam, occurreret dubius, ſuper electione huius modi: quid nā ego illi decernendū maximè, eſſem conſulturus: quo animaduerſo, agendum, & mihi ducam, vt ſuaderem alteri.

Tertia, mecum in ſuper reputare ſi mors ingrueret, quem me malè obſeruauſſe modum, in præſenti de liberatione: iuxta hūc igitur, eligēdum nunc eſſe facilè intelligam.

Quarta, proſpicere non minus,
quando

quando pro tribunali sistar iudicā
 dus, quo me cōsilio hac in re vsum
 esse vellem, quo agnito nunc vtar
 vt eo tempore magis sim securus.

AD notandū est postremo, quod
 hisce regulis quatuor, propter
 salutem meam, & animi quietem,
 accuratē seruatis, debeo iuxta vlti
 mum punctum modi p̄cedentis,
 electionem ipsam diffinire, & offer
 re deo comprobendam.

DE E M E N D A T I O N E
 seu reformatione, circa vitæ
 statum cuius facienda.

N primis illud est
 aduertendū: Quod
 si quis, vel matrimo
 nio, vel officio di
 gnitatis ecclesiastis
 cæ sit adstrictus (de
 tems

temporalium vero bonorum quantitate, magna, an parua sit non refert) vnde ipsi non vacet, aut parū libeat circa mutabilium rerum electiones versari: operæ pretium est earum loco methodum ei tradi, seu formulam aliquam, ex qua vitam suam, & statum proprium possit emendare.

Debet igitur quisquis eiusmodi conditionem sortitus est, vt finem creationis, & vitæ suæ rectè statuat, ac sequatur, per exercitia supradicta, & electionum modos attendere, atq; ruminando sedulo colligere, quàm amplam domū, & familiam, æquum sit se habere, quibus eam modis tractare, & administrare conueniat, quibus instruere verbis, & exemplis, quantum præterea de possessis facultatibus

bus sumptum facere liceat, in vsus
 proprios, siue domesticos. Quid rur
 sum pauperibus erogare, vel im
 pendere pijs operibus deceat, nihil
 affectando aliud, nec querendo, ni
 si quod honorem Dei, & salutem
 suã prestet. Hoc enim vnusquisq;
 persuasum habeat, tantum se
 in studijs spiritualibus pro
 motarum esse, quantum
 ab amore sui ipsius, &
 commodi pro
 prii affectatio
 ne, sese abs
 traxerit.

Tertia

TERTIA HEBDOMADA.

PRIMA CONTEMPLATIO

fit media nocte, & continet orationem preparatoriam, tria Præ-
ludia, sex puncta, cum
vno Colloquio.

Ratio præparatoria, eadem quæ semper.

PRæludium primum, sumitur ex historia: Quomodo Christus à Bethania, misit Hierosolymam discipulos duos, ad parandam cœnam, quò & ipse cū reliquis deinde profectus est: Ibiq; post Agni Paschalis esum, & peractam cœnam, pedes lauit omnibus, & Sacrosanctum Corpus, ac Sanguinem suum largitus

tus est. Postremo, sermonem ad eos habuit, post discessum Iudæ, ipsum vendituri.

Secundum, ex compositione loci, considerando dictum iter, asperum, aut lene, breue, aut longū, cum ceteris, quæ inesse poterant, circumstantijs: Deinceps conspiciendo locum cœnæ amplum, vel angustum, vilem vel ornatum, & cōsimilia.

Tertium, ex optatæ rei petitione, scilicet doloris, indignationis, & confusiois: eo quòd ob peccata mea summus omnium dominus tantis se tormentis ita obijciat.

Punctum primum erit respicere cœnantes, & aliquid in usum meum adducere.

Secundum eosdem audire, quid loquatur, & fructū inde decerpere.

Tertium attendere quid agant,
& per omnia proficere.

Quartū aduertere quid iam inde
Christus pati appetat, & incipiat,
iuxta historiam, vnde incipiā & ip
se, dolorē, mœstitiā, & fletum mihi
excitare; meq; affligam similiter in
subsequentibus.

Quintum, meditari quo se pacto,
abscondēs Christi diuinitas, aduer
sarios suos, cum valeat, nō perdat,
sed pœnas adeo crudeles, pati si
nat humanitatem,

Sextum cogitare cū talia ferat
pro peccatis meis, quid agere de
beam, aut pati eius causa.

Colloquium ad Christū fiet, ter
minandū cum Pater noster.
In Collo-

IN Colloquijs est notandū (vt su-
 pra ex parte iā exposuim⁹) quod
 agere conuenit, & aliquid petere,
 iuxta presentis rei rationem, vide-
 licet, prout sentio in me cōsolatio-
 nem, vel perturbationem: prout
 virtutem vnam, vel alteram expe-
 ro. Prout in hanc, vel illam partem
 de me statuere intendo. Prout etiam
 de re quam contemplo, tristari vo-
 lo, vel lætari. Deniq; postulandum
 erit illud, quod circa rem certā ali-
 quam, maxime de ydolo: & vniū-
 duntaxat Colloquium poterit cō-
 fici ad Christū dominum: vel tri-
 plex, si de uoto insurgeret, nempe ad
 matrem, filium & patrem: sicut tra-
 ditum est in contemplatione
 secundæ hebdomadæ de tri-
 bus classibus, cum ses-
 quente illic an-
 notatione.

SECUNDA CONTEMPLATIO
 in aurora de rebus à Christo
 post cœnam, & in hor-
 to gestis.

ORatio præparatoria consueta
 semper.

Præludium primum, est iuxta hi-
 storiam: Quomodo Iesus Chris-
 tus, vnà cum vndecim suis Apo-
 stolis, descendit ex monte Syõ, vbi
 fuerant cœnati, & transiens per val-
 lem Iosaphat, relictis ibi ex illis,
 octo, alijs vero tribus, in horti par-
 te, seorsum ipse digrediens, orauit,
 ad sudorem vsq; sanguineum, itera-
 ta iam ter eadem ad patrem suum
 oratione: Postea excitis discipulis
 à somno: prostratis ad solam vocẽ,
 cum Iuda, per osculum prodente
 aduersarijs, restituta deinceps, quã
 amputauerat Petrus, Malchi auris
 cula:

cula: comprehensus tandē est, quasi nefarius, aut latro quispiam, & per vallem illam, ad Annæ domū pris-
mò tractus.

Secundum est pro construendo loco. viam inuerti decliuem, planam, & arduam: Item hortū cer-
ta magnitudine, figura, & habitu-
dine depingendum.

Tertium pro voti cōsecutione, poscere mœrorem, planctum, anxietatem, & cæteras id genus pœnas interiores, vt Christo patiē-
ti pro me, compatiar.

¶ Notanda simul hæc quatuor.

Primum quòd post præparato-
riam orationē, cum tribus præ-
latis, secundi huius exercitiū, eo-
dem modo, & ordine procedendū
est, per pūcta, & per Colloquium,
vt in præcedente, de cœna, peractū

I in est:

est: Ad ieiūde quoq; erūt circa missae & vesperarū tempus, duæ repetitiones super vna, & altera dicta contemplatione: Ante cœnam verò applicabuntur quinque sensus, præmissi vbiq; oratione præparatoria, cum tribus præludijs, oblatae mittere congruentibus, quemadmodum in hebdomada secunda, factis descriptum est.

Secundum, quod habita ætatis, complexions corporalis, ac dispositionis totius ratione, vel quinque, vel pauciora exercitia, diebus singulis implebuntur.

Tertium, quod in hac hebdomada, mandata sunt ex parte, ad diebus Secūda & Sexta siquidem (quod ad Secundam spectat) vbi fuerit expectatus, præcogitans quò tendam, & instantem contemplationem paululam delibans, interim
 dum

dum surgo, & accingor, admittar simul ad tristitiã, & dolorẽ, de tot, ac tantis Christi pœnis, meipsum acriter incitare: quoad sextam vero, suffugiam potius, quàm quæram, ad admittam, iucundas cogitationes, licet alioqui viles, & sanctas: vt sunt de resurrectione Christi, & gloria. Pro quibus in meditanda eius passione, angores, ac pœnas hauriam, ex frequenti eorũ recollectione, quæ ab hora suę natiuitatis, ad exitum vsq; vitę huius, ipse perpeffus est.

Quartum, quod examen particulare, circa tam exercitiorũ, quàm additionum functionem, fiet ad eundem modũ, vt in hebdomada præcedente.

In secunda autem die contẽplatio alia succedet noctu transigenda,

de gestis in domo Annæ, vt narra-
tur, fol. Sub auroram verò, de se-
cutis rebus in domo Caiphæ, fol.
Deinde repetitiones, & vsus sen-
suum, velut prius.

In tertia, die cōtemplabimur per
Inoctem mediā, quomodo ductus
est ad Pilatum Christus, & quid ibi
actum dicetur, fol. Diluculo
verò, de ijs quæ gesta sunt, transmis-
so Christo ad Hærodē, fol. Sub-
detur repetitionum, & sensuum cōs-
uetus vsus.

De quarta, meditatio nocturna
percurrat historiam de redi-
tu ab Hærode, vsq; ad mediam par-
tem mysteriorum, quæ apud Pila-
tum secuta sunt, reliquā verò par-
tem, circa lucem primam prosequer-
mur. De repetitionibus quoq; &
sensibus, pro consuetudine sit agē-
dum.

Die quinta, sub noctis medium, de
 progressu ipso passionis cōtem-
 plabimur, à sententia Pilati vsq; ad
 crucifixionem. Sub auroram dein-
 cept, ab eleuatione crucis, ad Chri-
 sti vsq; expirationem, de quibus,
 fol. Repetitiones, & sensuum
 exercitatio, vt supra.

Die sexta noctu, quomodo mor-
 tuus Dominus, sublatus de cru-
 ce, & ad monumētum delatus est,
 fol. primo mane, ex quo sepul-
 tus fuit, donec beata Virgo in do-
 mum aliquam se recepit, fol.

Die septima, inter noctu & mane,
 passionem totam reuoluemus.
 Postea repetitionum, & sensuum
 vice, per diem totum consydera-
 bimus, quàm licebit frequentissimè,
 quo pacto, sanctissimum Iesu
 Christi corpus, remanserit ab ani-
 ma seiunctū, & vbinam, aut quo-
 modo

modo sepultum. Item quæ fuerit
 beatæ Mariæ matris solitudo, deso-
 latio qualis, & quanta afflictio, quã
 acerbus quoq; discipulorum mœ-
 ror extiterit.

Subnotandum est quòd sicui lis
 beatæ, meditandę Christi passioni,
 diutius instare, contēplationes sin-
 gulas, debet absoluere cū pauciori-
 bus mysterijs: ita ut prima solum
 comprehendat cœnam. Secūda, lo-
 tionem pedum. Tertia, Eucharistiæ
 sanctæ institutionem. Quarta, Ser-
 monem ibi subsecutum: & sic in
 ceteris agendum.

Ad hæc traiecta tota passione, li-
 acebit, proximo post die iterare
 eius dimidium, utq; reliquum po-
 stridie. perenditē rursus totã simul.
 E contrario vero, si quis malit tem-
 pus succidere: contempletur de cœ-
 na Domini per noctem. De hor-

to in aurora: De Annædomo circa missam. Sub vesperas de domo Caiphæ: de prætorio Pilati ante cœnam: & ita pergendo, per dies singulos, diueria exercitia quinq; implebuntur: vt pote repetitionū, ac sensuum, vsa prætermisso: transcursa vero passione, operæpretiū fuerit, eandem simul totā, die vnico reuoluere, siue in vnū tantū exercitium congestam, siue distributam in plura, prout sibi fore conducibilius ille cenauerit.

REGVLÆ ALIQVOT

ad victum rectè temperandum.

PRima est, quòd à pane minus abstinendum sit, quàm à reliquis alimentis, cum neque gulam adeo irritet, nec

nec tentationi æquè obnoxios nos reddat.

Secunda, quòd circa potum, attendenda sit magis abstinètia, quam circa panem cauté obseruando, quæ proficit mensura potus, vt sumatur semper: quæ rursus noceat, vt tollatur.

Tertia, quòd circa pulmenta, & edulia potissimum, abstinètiæ ratio versetur: cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandū, maior subministratur occasio, & peranda sunt igitur, vitandi excessus causa: quòd fit dupliciter, dum vel cibis grossioribus vescimur, atq; aliuescimus, vel dum parcè delicatis vtimur.

Quartæ est, quòd quanto minus de conueniente victu sibi quis ademerit (vitato interim valerudinis aduersæ graui periculo) tanto celerius

rius mensurā cibi, ac potus iustam reperiet: tum quia hoc modo, melius se disponens, & obnixius tendens ad perfectionē, sentiet interdum quosdā cognitionis internæ radios, & consolatorios motus sibi cœlitus immisos, ex quibus facile poterit rationē victus cōmodiorē discernere: tum quoniā si quis ita abstinendo, se deprehenderit viribus imbecilliozem esse, quā ut exercitia ipsa spiritalia, peragere cōmodē valeat, sic facile aduertet, quā mensuram victus, naturæ necessitas requirat.

Quinta, quōd expedit inter comedendum imaginari, quasi videamus Iesum Christū dominū nostrum vescentem cum suis discipulis, obseruando quem teneat edēdi, bibēdi, respiciēdi, & loquēdi modū, eumq; ad imitandum nobis proponēdo.

proponēdo. Vsuueniet enim, vt occupato magis intellectu, circa meditationem talem, quàm circa corporalem cibum, discamus facilius victum moderari.

SExtra, quòd gratia varietatis, alix adhiberi possunt meditationes inter vescendū, vt sunt de sanctorū vita, de pia quapiā doctrina, vel de aliquo spirituali negotio agendo, vnde sic abstracta mente, cibus ipse, & vescendi delectatio, parum sentiatur.

SEp̄tima: quòd cauēdū sit præcipuè, ne super sumendos cibos, animus quodāmodo totus effundatur, & ne auidè vescamur, aut festinè, sed appetiui semper dominantes, tum mensuram victus, tum sumendi modum ynā temperemus.

Octaua

OCTava est, quòd plurimū
 conducit, ad tollendam ci-
 bi potusq; immoderantiā,
 si ante prandium, ut cœ-
 nam, & quacunq; hora nulla esur-
 ries sentitur, prævia deliberatione
 victum proximè sumendum, dif-
 finiamus ad mēsuram certam, quā
 deinde nulla vel propria auidita-
 te, vel instigatione inimici, vnquā
 excedamus: sed potius vincens
 dæ vtriusq; causa, de illa
 nonnihil etiam
 subducamus.

Quarta

QVARTA HEBDOMADA.

CONTEMPLATIO PRIMA:

Quomodo Iesus Dominus
post Resurrectionē appa-
ruit sanctę Matri suę:
vt habetur infra, fol.

Ratio præparatoria,
iuxta morem,

P Ræludium pri-
mum accipitur
ab historia. Quo-
modo postquã expirauit Domi-
nus in cruce, sepulto corpore, sed
diuinitate semper sociato, ipse in
anima diuinitatũ quoq; continuẽ
vnita, descēdit ad inferos, ereptisq;
inde iustorũ animabus, rediens ad
sepulchrũ, corpus cum anima de-
nuo vniuit, ac resurgens, demũ ap-
paruit

paruit beatæ Virgini Matri suæ vi-
uus, vt pie, ac verisimiliter credē-
dum est.

Secundū, pro constructione Io-
sci, speculādū accipiet sepulchri
situm, & Beatæ Virginis domi-
ciliū, cuius formā, partes, & reli-
quam dispositionem, vt cellulam,
& oratorium, sigillatim perscru-
tabimur.

Tertium, continebit gratiam pe-
tendam, vt scilicet immensum
Christi ac Matris gaudium, par-
ticipemus.

Punctum primū, secundum, ac
tertū, eadem hic erunt, quæ
supra in cōtemplatione cœne
fuerunt exposita. i. cōsiderare per-
sonas, verba, opera.

Quartū verò, erit animaduerte-
re, quomodo Christi diuinitas
passionis, & mortis tēpore abscon-
dita,

clara palam se faciat in resurrectione, ac tot miraculis deinceps elucescat.

Quoniam æstimare quã propter copiosum & functus sit dominus, consolandi suos officio: adhibita consolationis, quæ ab amicissimum quoque præstari potest, similitudine.

Colloquio vno vel pluribus, iuxta materiã faciendis terminetur contemplatio, cum Pater noster.

Notandũ porro quòd in sequentibus contemplationibus, seu exercitijs, recensenda erunt per ordinem, mysteria omnia resurrectionis, ascensionisq; & quæ sunt intermedia. seruatis ubiq; hsdem formulis, & modis, sicuti per totã illam hebdomadam factũ est, in qua passionis mysteria cõtemplati sumus: & iuxta modum ac exemplum primæ

mæ huius de resurrectione Domini meditationis, formandæ sunt sequentes omnes, atq; regulandæ, tam in præludijs (nisi quòd hæc rebus sunt accommodanda) quàm in pñctis quin; & additionibus singulis. Pari enã ratione circa repetitiones, & sensuū operationes, nec non in augendo, minuendove exercitiorū, secundū mysteria numero, dirigi poterimus, sicut in prædicta, meditandæ Christi passionis hebdomada fuimus edocti.

Secundo notandum est, cōuenire magis quartæ huic hebdomadæ, quàm præcedentibus, ut quatuor duntaxat fiant exercitia. Primū postquàm mane surrexim⁹. Secundū, circa mediæ tempus, vel paulo ante prandium, prioris repetitionis loco. Tertium, hora vespertarum pro secunda repetitione.

K ij Quæ

Quartum, ante cenā admotis sensuum officijs, ad imprimendas fortius animæ, contemplationes tres, eo die factas, signans obiter. & penitus tractatis partibus, seu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, maioremq; gustum spirituales senserimus.

Tertio, quòd quanvis ei qui exercitatur, certus præscribatur numerus punctorum, puta ternarius, aut quinaris, liberum tamen ipsi erit in plura vel pauciora puncta redigere contemplationem, prout cōmodius se habere expertus fuerit: qua in re magnopere iuabit, ante ingressum exercitij, tractanda puncta comminisci, & numero certo præfinire.

Quarto deniq; notandū est, quòd per quartam hanc hebdomadam, variari

variari debent Secūda, Sexta, Septima, & Decima additiones. In Secunda, quidem: vt dum euigilo, repente mihi ponam ob oculos, statutam contemplationem, & de gaudio Domini, cum suis, studeā & ipse exhilarescere. In Sexta, vero, vt memoriæ meæ obijciam ea, quæ lætitiā spiritualē cient: vt cogitatio de gloria. In Septima, vt lucis & cœli vtar commoditate, quæ sese offeret: puta per tempus vernum, herbarum virentium, & florum aspectu, aut aprici loci amœnitate: per hyemē verò solis, vel ignis opportuno calore, & ita de cæteris corporis, atq; animi oblectationibus congruis, per quas Creatori & Redemptori meo, congaudere queā. In Decima, vt loco pœnitentiæ, tēperantia, & mediocritate victus cōtentus sim, nisi quo tempore ieiunium,

niū, vel abstinentiam Ecclesia indi-
xit cuius præceptis semper obtepe-
randū est, nisi iustum adsit impedi-
mentum.

CONTEMPLATIO

ad amorem spirituales in
nobis excitandum.

N primis duo notā-
da sunt. Primū quod
amor ipse ab ope-
ribus magis quā
a verbis pendet. Se-
cundū, quod cōsistit
amor in mutua facultatū, rerum,
& operum communicatione, puta
scientiæ diuitiarum, honoris & bo-
ni cuiuscunq;.

Oratio præmittitur ex more.

Preludium primū est, ut coram
domino, angelis sanctisq; omni-
bus,

bus, mihi propitijs, stare me videā.

Secundū vt gratiā Dei efflagiē,
per quā beneficiorū eius, in me
collatorū magnitudinem perspiciens,
ad amorē, cultum, & seruitiū
ipsius, totum me impendam.

Punctum primū sit, reuocare in
memoriā beneficia creationis,
ac redemptionis: dona itidem par
ticularia, seu priuata enumerare,
& cū intimo affectu perpēdere quā
tum mea causa benignissimus do
minus egerit, atq; pertulerit quan
tum mihi largitus sit, de thesauris
suis quòd q; iuxta diuinum suū
decretū, & beneplaciū, seipsum mi
hi quantum potest, donare velit.
Quibus optimē inspectis vertar
ad meipsum, & disquiram mecum,
quæ meę sint partes, & quid æquū
iustumq; sit, vt diuinæ offeram, &
exhibeā maiestati: haud sanē dubiū.

K. iij. quia

quin mea omnia offerre debeam,
ac me ipsum. cū summo affectu, &
verbis huiuscemodi, vel similibus.

Suscipe domine vniuersam meā
libertatē. Accipe memoriā, in-
tellectū, atq; voluntatē omnem.

Quicquid habeo, vel possideo, mi-
hi largitus es: id tibi totū restituo,
ac tuæ prorsus voluntati trado
gubernādum. Amorem tui solum,
cū gratia tua, mihi dones: & diues
sum satis: nec aliud quicquā vlt-
erā posco.

Secundum erit speculari deum,
in singulis existentem creaturis
suis, & elementis quidem dantem,
vt sint, plantis verò, vt per vegeta-
tionem quoq; viuant. Animalibus
insuper, vt sentiant, hominibus po-
stremo, vt simul etiam intelligant:
inter quos accepi, & ipse, vniuersa
hæc

hæc beneficia, esse, viuere, sentire,
 ac intelligere, meq; tēplū quoddā
 suū efficere voluit, ad imaginē suā
 & similitudinē creatū. Ex quorum
 omnium admiratione, reflexus in
 meipsum, agam, vt in primo pūcto
 vel meli^o siquid occurrerit, id quod
 in punctis etiam sequentibus, erit
 factitandum.

Tertiū est, consyderare eundem
 deū, ac Dominū, propter me, in crea-
 turis suis operantem, & laborantē
 quodammodo, quatenus dat ipsis,
 conseruatq; id quod sunt, habent,
 possunt, atq; agunt: quæ omnia, vt
 supra, in mei considerationem re-
 flectenda erunt.

Quartum prospicere, quo pacto
 munera, & bona omnia cœlitus de-
 scendūt: vt sunt potentia, iustitia,
 bonitas

bonitas, scientia, & alia quælibet humana perfectio, terminis quibusdam certis circumscripta, quæ ab infinito illo, totius boni thesauro, sicut lumen à sole, & ex fonte aqua, deriuantur. Addenda superest reflexio prædicta, in mei circumspectionem.

Colloquium etiã in fine fiet, terminandũ cū Pater noster.

MODI TRES ORANDI.

Primus orandi modus, deducendus est ex mandatis, ex peccatis septem mortalibus, ex tribus animæ potentijs, & ex quinque sensibus consideratis: unde non tam habet orationis formam, quàm ex exercitio cuiusdam spiritualis:

lis: per quod & anima iuuatur, & oratio Deo redditur acceptior. Pri^o itaq; quàm hoc orem modo: Iuxta illud quod tertix additioni æquipollet, sedebo, vel deambulabo paulisper (prout ad animæ quietem facere videro) pensitans apud me quò mihi accedendum sit, & quid faciendum. Hoc idem additionis genus ad omnem orandi modū præmitti debet.

O Ratio præparatoria gratiæ cõtineat postulationē, vt mihi detur agnoscere, quicquid deliquero, aduersus decalogi præcepta meq; in posterū emēdare, intellectis illis exactius & (vt par est) ad Dei gloriam, & salutem meam solito cautius obseruatis.

Primo ergo, mandatum quodlibet, ordine discutiam, attendēs quo

quo pacto seruauerim illud, aut
 violauerim, deis succurrentibus in
 memoriã delictis, veniã precabor:
 recitãdo semel Pater noster. Porro
 in excutiẽdis singulis preceptis, sa-
 tis fuerit insumi spatium tẽporis,
 quo ter posset oratio dominica per-
 curri. Notandũ tamen, quòd circa
 preceptũ, cuius præuaricatio ra-
 rior nobis accideret, minus immo-
 randũ esset, ac eò amplius, quò lap-
 sus fuerit ex assuetudine frequen-
 tior: idq; similiter circa mortalia
 peccata, sit præstandum.

Completo de preceptis singulis
 discursa, post mei accusationẽ,
 & gratiæ implorationẽ, ut ea vigi-
 lantius deinceps custodiam, Col-
 loquiũ dirigam ad deum iuxta rei
 occasionem.

Secũdo, similem orationis modũ
 pro-

prosequemur, circa mortalia peccata, post additionem & præparatoriam orationem, sicut fecimus in præceptis, nihil enim utrobique variū occurrit, nisi quod ad materiā attingit, cū præcepta quidē seruāda sint, peccata vero deuitanda. Cætera eadē sūt, fietiq; itidē Colloquiū.

¶ Sciendū est, peccatorū vitiorūq; notitiam iuuari per contrariorum actū, & habitū cōsiderationē, quapropter per gratiā diuinam, & piā quālibet exercitationē, laborandū est vnicuiq; , vt virtutes sibi parer, mortalibus peccatis septem oppositas.

Tercio, circa tres animę potētiās, idem sequitur progressus, per additionem, orationem, & discussionē singularū, cū Colloquio ad finem, faciendus.

Quarto

Quarto circa quinque sensus corporis nulla re mutata præter materiam. Vbi subnotandum est, quod si quis optet in sensuum suorum visu, Christum imitari, debet in oratione præparatoria, seipsum super hoc deo commendare, factæque sensuum singulorum examinationi, dominicam orationem subiicere, si vero similem affectet, beatæ Virginis Mariæ imitationem, ei se commendet tanquam à filio id impetraturæ, & salutationem angelicam, dum sensus excutit, idem idem recitet.

SECUNDVS ORANDI
 modus, ex vocum orationis
 singularium, perpenſa
 ſignificatione.

Addi-

Aditio eadem que
superius it præuia.

O Ratio præpara
toria personæ
congruet, ad quam
dirigitur.

Secundus orandi modus est, ut
flexis genibus, vel sedendo (pro
habitudine corporis, & animi de-
uotione) oculis vel clausis, vel de-
fixis in partem vnam, necq; huc &
illuc motis, præcationem dominicam
a principio recitemus, & in
prima voce, que est, Pater, medita-
tionis figamus pedem, quãdiu cir-
ca eã variæ nobis significationes,
similitudines, spirituales gustus,
& aliæ commotiones deuotæ inci-
dent: & ita deinceps per singula,
eiusdem, vel alterius orationis ver-
ba, factitabimus.

Regulæ

REGVLAE TRES,
circa hæc seruandæ.

Prima, vt in tali præ-
cationis cuiuslibet
ruminacione, horæ
spatium infumamus,
quo expleto Ave Ma-
ria, Credo, Anima
Christi, & Salueregina, Semel, iux-
ta communem morem, vel mente
sola, vel etiã voce percurretur.

Secunda est, quòd si orantibus
hoc modo nobis, in vna voce, vel
duabus, meditatio affluat: & inter-
na simul delectatio, post ponenda
erit transcurrendi cura, licet hora
tota prætereat, elapsa, reliquũ oras-
tionis cursim recitetur.

Tertia, vt quando ita cõtigerit,
medi-

meditandæ voci vni, aut pauculis
horam impendisse, postridie reci-
tato breuiter eo, quòd excussum
fuit, ad sequentis verbi considera-
tionem pergamus.

Post excussam vero ad hūc mo-
dum dominicā præcationē tes-
tam: Succedet salutatio angelica,
deinde alia, atq; alia oratio, vt sine
interruptione, hæc orandi exerci-
tatio procedat.

Adhæc oratione qualibet sic cõ-
pleta, personam illam, ad quam per-
tinebat, paucis compellabimus
virtutem aliquam, aut gratiã
petentes, qua maxime in-
digere nos senserimus.

Tertius

L

TERTIVS ORANDI MO
 dus, per quandā vocum, & tem
 porum commensurationem.

Additio ab utraq; sus
 periore nihil differt.
ORatio præpara
 toria fiet sicut
 in secūdo modo

Tertius hic orādi modus in eo
 consistit, vt inter singulas res
 pirandi vices, singula dominicæ,
 alteriusūe orationis, verba trans
 mittamus, expensa interim, vel si
 gnificatione prolatae vocis, vel per
 sonæ, ad quam oratio spectat, digni
 tate, vel mea ipsius vilitate, vel
 vtriusq; postremo differentia. Eodē
 procedendum modo, in verbis re
 liquis. Addendæ quoq; orationes
 supra memoratę, Aue, Credo, &c.

REGV

REGVLÆ DVÆ,
huc spectantes.

PRior, vt finita iuxta hunc oran-
di modum præcatione domini-
ca, sumatur alijs diebus, vel horis,
angelica salutatio, simili respira-
tionum interuallo tractanda, cum
alijs orationibus, vsitato more re-
citandis.

Posterior, vt qui hūc orandi mo-
dum exercere cupit, diutius, ad
eum applicet præcationes om-
nes supra dictas, aut earum
partes, & paria anhel-
ituum, ac vocum in-
terstitia obseruet.

L ij

RECOVIT DVAE
Hic specimen

Prius, ut finis iuxta hunc oron
di modum precantur quibus
coluntur alia diebus, vel horis
angelicis, hinc illi respice
etiam in istis hinc illa, cum
alia orationibus, ut cito hinc illa
etiam:

Prius, ut per hunc oron
di modum precantur, ad
eum quod precantur, cum
ut hinc illa, ut etiam
per hunc, et per hunc
etiam, et vocantur
etiam, et hinc illa

L. 4

Vitæ domi

NI NOSTRI IE- S V CHRISTI, MYSTERIA.

Orādum est primiz
cus, omnia sequen-
tū mysteriorū ver-
ba, quæ includūtue
parenthesi, ex ipsis
Euangelijs de prō-
ptaesse, non item cætera. Adhæc,
in vnoquoq; mysterio, semper aut
ferè, poni pūcta tria, vt expeditior
sit cōtēplatio, quò est distinctior.

DE ANNUNTIATA BEATÆ
Mariæ virgini Christi incarna-
tione, de qua Lucæ primo.

L. ij. Primo

Rimo, quomodo an-
gelus Gabriel, Bea-
tam Virginem sa-
lutans, diuini ver-
bi Conceptionem
ei nuntiauit. (In-

gressus angelus ad eam dixit: Ave
gratia plena, &c. Ecce concipies in
vtero, & paries filium &c.)

Secundo, confirmat Angelus id
quod prædixerat, adducto exem-
plo de Sancti Ioannis Baptistæ cõ-
ceptione admiranda (& ecce He-
lisabeth cognata tua, & ipsa conce-
pit filium in senectute sua &c.)

Tertio, respondit angelo Virgo
sancta (Ecce ancilla domini, fiat
mihi secundum verbum tuum.)

D'E MARIA, ELISABETH
Cognatam suam visitante, vt hat,
betur, Luc. primo.

Primo

Primo quomodo inuisit Maria Elisabeth, ac S. Ioannes, in utero existēs, sensit Mariæ salutationem, & gestij (Cū audisset salutationem Mariæ Elisabeth, exultauit infans in utero: Et repleta est spiritu sancto Elisabeth, & exclamauit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.)

Secundo, beata Virgo in hoc canticū præ lætitia prorupit: (Magnificat anima mea dominum &c.)

Tertio, (mansit Maria cum illa quasi mensibus tribus, & reuersa est in domū suam.)

**DE CHRISTINA-
tiuitate. Luc. ij.**

L iij Primo

Primo, Beata Maria cum Ioseph sponso suo e Nazareth, proficiscitur Bethleē (Ascendit Ioseph à Galilæa, in Bethleem, vt profiteretur cum Maria vxore sua pręgnante.)

Secundo (peperit filium suū primogenitum, & inuoluit eū panis, & reclinauit in præsepio.)

Tertio, eo tēpore (facta est multitudo militiæ cœlestis laudantium deum, & dicentium: Gloria in excelsis &c.)

DE PASTORIBVS.

Luc. secundo.

Primo, pastoribus reuelatur Christi natiuitas per Angelū (Annuntio vobis gaudiū magnū, quia hodie natus est vobis
bis

bis Saluator mundi &c.) Secundo, pastores properant in Bethleem: (Venerunt festinantes, & inueniunt Mariam, & Ioseph, & infan-
tem positum in praesepe.) Tertio, (Reuersi sunt pastores laudantes, & glorificantes Deum.)

DE CIRCUNCISIONE.

ibidem

Primo circuncisus est Puer. Secundo, (Vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab angelo, priusquam in utero conciperetur.) Tertio redditus est Matri suae puer, quae illi compatiebatur, de sanguinis visa effusione.

DE III. MAGIS REGI- bu: . Matth. secundo.

Primo

Primo, tres magi reges ad pue-
 rum Iesum adorandum, vene-
 rūt, stella duce, ita attestantes:
 (Vidimus stellā eius in oriente, &
 venimus adorare eum.) Secundo,
 (procidentes adorauerunt eum, &
 obtulerūt ei munera aurum, thus,
 & myrrham.) Tertio, (responso
 accepto in somnis, ne redirent ad
 Herodem, per aliam viam reuerſi
 sunt in regionem suam.)

DE PURIFICATIONE
 beatæ Virginis, & pueri Iesu
 præsentatione. Luc. ij.

Primo, detulerūt puerū in tem-
 plū, vt præsentarent eum Deo
 tanquā primogenitū, offerēs
 tes pro eo consuetum munus (par-
 turturū, aut duos pullos colūbarū.)
 Secūdo, Symeon veniens eadē
 hora,

hora, in templū (accepit eū in vīnas suas, & benedixit Deum, & dixit: Nunc dimittis seruum tuū domine &c.) Tertio, (Anna superueniēs confitebatur domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem israel.)

DE FUGA IN AEGYPTVM.

Matth. secundo.

Rimo, volens Hærodes, puerum Iesum interficere, occidit innocentes: præmonito Ioseph per angelum, vt in Aegyptum profugeret. (Surge, & accipe puerum cum Maria Matre eius, & fuge in Aegyptum.) Secundo, iter corripuit Ioseph Aegyptum versus. (Qui nocte consurgens, disce)

discescit in Aegyptum.) Tertio,
 (& stetit ibi, vsq; ad obitū Herodis)

DE REDDITV AB AEGY-
 pto. Matth. secundo.

Rimo: Admonetur Ioseph ab
 P Angelo, vt in terram Israel
 reuertatur. (Surge & accipe
 puerum, & Matrem eius, & vade
 in terram Israel.) Secundo, (Sur-
 gens venit in terram Israel.) Ter-
 tio, Eò quòd regnabat Archelaus,
 filius Herodis in Iudea, recessit in
 Nazareth.

DE VITA DOMINI AB
 anno ætatis suæ. xij. vsq; ad
 xxx. Luc. secundo.

P Rimo, quomodo subditus erat
 & obediens parentibus. Secūdo
 do

do (Proficiebat sapientia, ætate & gratia.) Tertio, videtur fabrilem artem exercuisse, cū dicat, sanctus Marcus cap. sexto (nonne hic est faber ille?)

DE ASCENSU IN TEM-
plum anno duodecimo.
Luc. secundo.

PRimo, natus Iesus annos. xij. è Nazareth, profectus est Hiero- solymam. Secundo, remansit illic nescijs parētib⁹. Tertio, post triduum, inuenerunt eum in tēplo sedentem inter doctores: & ipse illis causam moræ percontantibus, respōdit: (An nesciebatis quia in ijs quæ patris mei sunt, oportet me esse?)

De baptis-

DE BAPTISMO EIVS.

Matth. tertio.

Rimo Matri valedicens,
 è Nazareth, ad Iordanis

P flumen se contulit, vbi
 tunc Ioānes baptizabat.

Secundo baptizatus est
 à Ioanne, excusante se primum de
 indignitate, sed compulso his ver-
 bis. (Sine modò, Sic enim decet
 nos implere omnem iustitiam.)

Tertio, descēdit spiritus sanctus
 super eum, & vox de cœlo sic

attestans: (hic est filius
 meus dilectus, in
 quo mihi com-
 placui.)

De tentas

DE TENTATIONE!

Christi. Luc. quarto, &
 Matth. quarto.

Rimo, post baptis-
 mū secessit in de-
 seriū. Christus, &
 ibi per dies. 40.
 & totidem noctes
 ieiunauit. Secū-
 do ter ab inimico

tentatus est (accedens tentator di-
 xit ei si tu es filius Dei, dic vt lapis
 des isti panes fiant. Mitte te deor-
 sum. Omnia hæc dabo tibi si
 cadens adoraueris me.)

Tertio (Accesserunt
 angeli, & mini-
 strabāt ei.)

De apo-

DE APOSTOLORVM
vocatione.

Primo, videntur, sancti, Petrus, & Andreas, fuisse ter vocati. Primùm ad solam quandã Christi notitiam. Ioan. primo. Deinde ad sequelam solũ temporaneam, cũ animo reuertendi ad piscationem. Luc. quinto. Vltimò, ad perpetuã sequelã. Matth. quarto, & Marc. primo. Secundo, vocauit filios Zebedæi. Matth. quarto. Et Philippũ, Ioan. primo. Et Matthẽũ, Matth. ix. Tertio, vocati sunt reliqui licet de quorundam vocatione, & de ordine vocationum, expressa mentio non fiat in Euangelio.

TRia hic expendenda sunt: Primum, quomodo erant Apostoli abiectæ conditionis. Secundũ, ad quantam fuerint dignitatem, & quã

quàm suauiter vocati. Tertiū, qui
 bus gratiæ donis supra omnes ve
 teris testamenti patres, nouiq; san
 ctos, euecti sunt.

DE PRIMO CHRISTI
 miraculo facto in nuptijs.

Ioan. octauo.

PRimo, inuitatus fuit Christus
 cū discipulis suis ad nuptias.

Secundo, deficere vinum ma
 ter commonuit. (Vinum non ha
 bent.) Et ministris dixit: (Quod
 cuncq; dixerit vobis facite.) Ter
 tio, aquam in vinum Dominus cō
 uertit. (Et manifestauit gloriam
 suam, & crediderunt in eum disci
 puli eius.)

DE FUGATIS E TEM
 plo negotiatoribus prima vice.

Ioan. secundo.

M Pri-

Rimo eiecit de templo vendentes illic & ementes, facto ex funiculis flagello. Secundo nummulariorum subuersis mensis, pecunias effudit. Tertio vendentibus columbas, mansuete inquit: (auferte ista hinc, & nolite facere domum meam, domum negotiationis.)

DE SERMONE CHRISTI,
habito in monte. Matth. v.

Rimo ad dilectos suos discipulos, octo Christus beatitudinis genera exposuit. (Beati pauperes spiritu, mites, misericordes, qui lugent qui esuriunt, & sitiunt iustitiam, qui sunt mundo corde, pacifici, & qui persecutionem patiuntur.) Secundo eos exhortatur, vt accipitis

pris donis seu talentis, vtātur recte.
 (Sic luceat lux vestra corā hominā
 bus, vt videāt opera vestra bona,
 & glorificent patrē vestrū, qui in
 cœlis est.) Tertio, ostendit nō sol
 uere se legem, sed implere, explicas
 tis præceptis de vitando, homici
 dio, furto, fornicatione, periurio. Et
 de diligendis quoq; inimicis. (Ego
 autem dico vobis, diligite inimi
 cos vestros benefacite ijs, qui ode
 runt vos,)

DE SEDATA MARIS tempestate. Matth. viij.

Rimo, dormiente Chris
 sto cohorta est in mari
 vehemens tempestat.

P Secundo, excitantur à
 somno cū territi discipu
 li, quos de fidei leuitate arguit:

M ij   Quid

(Quid timidi estis modicæ fidei?)
 Tertio, ventis, & mari præcepit, vt
 conquirerent, & facta est statim
 tranquillitas: vnde obstupētes ho-
 mines dicebant: (Quis est hic, quia
 venti, & mare obediunt ei?)

DE AMBVLATIONE SV-
 per aquas. Matth. xiiij.

PRimo, cum in mōte adhuc es-
 set Christus, discipulis in nau-
 culam abire iussis, & dimissa
 turba, remansit ad orandū solus.

Secundo, cum agigaretur noctu
 nauicula, eò ipse venit, ambulās su-
 per aquas, vnde perterrefacti disci-
 puli, phantasma esse iudicabant.

Tertio postquam dixerat ad eos
 (Ego sum, nolite timere) Sanctus
 Petrus accedendi petijt facultatē,
 & gradiendo super aquas, ob sub-
 ortū

ortum metum mergi cepit, quem increpans dominus de modica fide, nauiculā intrauit, & cessauit vētus.

DE MISSIS AD PRAEDICANDUM Apostolis.
Matth. decimo.

Primo, Discipulis Iesus conuocatis, dedit potestatem eijcendi dæmonia ex hominibus, & omne morborū genus sanandi.

Secundo prudētiam eos docuit, & patientiā: (Ecce ego mitto vos tanquām agnos in medio luporū, Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.)

Tertio profectiōnis exponit modum (Nolite possidere aurum nec argentum: quod gratis accepistis gratis date.) Adhęc materiā prædicationis expressit, (euntes prædica-

te, dicētes, quia ecce appropinqua-
uit regnum cœlorum.)

DE CONVERSIONE
Magdalenz. Luc. cap. vij.

Primo: Christo accumben-
te mensæ in Pharisæi doz-
mo, ingressa est mulier, quæ
fuerat in Ciuitate peccatrix (siue
Maria Magdalena, soror Marthæ
fuerit, siue alia) deferēs alabastrinū
vas, vnguēto plenū. Secūdo stans
retrō cœpit pedes eius rigare la-
chrymis, & capillis suis abstergere,
deosculari, & vngere. Tertio cri-
minatā eam à pharisæo, defendit
Christus, & ad ipsum ait: (Remittū-
tur ei peccata multa, quia dilexit
multum.) Et ad ipsam deinceps: (Fi-
des tua te saluam fecit, vade in
pace.)

DE QVINQVE MILLIVM
hominū refectiōe. Matth. xiiij.

PRimo rogabant Iesum discipu-
li vt dimitteret adstantes tur-
bas. Secundo, ipse afferri iussit,
quos habebant panes, eosq; præmis-
sa benedictione frangens, discipu-
lis porrexit, turbis hominum dis-
cumbere iussis, apponendos.

Tertio. (Comederunt, & satura-
ti sunt, & superauerunt Cophini
duodecim.)

DE TRANSFIGVRATIO
ne Christi. Matth. xvij.

PRimo, assūptis Iesus, charissi-
mistris discipulis, Petro, Ioā-
ne, & Iacobo, trāsfiguratus est,
& facies eius resplenduit sicut sol,
& vestimēta eius alba facta sunt.

M iij sicut

sicut nix. Secundo, loquebatur cū
 Mose & Helia. Tertio, rogante Pe-
 tro, vt fierent ibi tria tabernacula,
 insonuit vox de cælo: (Hic est fi-
 lius meus dilectus, ipsum audite.)
 Vnde consternati discipuli, proni
 collapsi sunt, quos tangēdo Chri-
 stus, dixit: (Surgite, & nolite time-
 re: nemini dixeritis visionem hanc,
 donec filius hominis à mortuis re-
 surgat.)

**DE LAZARI SVSCITA-
 tione. Ioan. vndecimo.**

Rimo, audito Christus nūtio
 P de Lazari ægrotatione, per bi-
 dium subsistit, vt euidentius
 foret miraculū. Secūdo, ante quā
 suscitaret mortuum, vtriusq; sororis
 fidem extimulat. (Ego sum resurre-
 ctus, & vita: qui credit in me, etiam
 si mor

si mortuus fuerit, viuet.) Tertio collachrimatus, ac precatuſ prius, ſuſcitauit illum: fuit autẽ, quo uſus eſt, ſuſcitandi modus, per mandatum, (Lazare ueni foras.)

DE COENA APVD BE-
thaniam. Matth. xxvi.

Rimo cœnabat Chriſtus in P^o domo Symonis Leproſi, & pa-
riter Lazarus. Secundo eſus
du Maria unguentum ſuper caput
eius. Tertio obmurmurat Iudas:
(Ve quid perditio hæc?) Denuò ve-
rò excuſat Chriſtus Magdalenam:
(Quid moleſti eſtis huic mulieri?
bonam opus operata eſt in me.)

DE DIE PALMARVM.
Matth. xxi.

Primo

Primo præcepit Dominus ad
 duci asinā, & pullum. (Soluis
 te eos & adducite ad me, & si
 quis aliquid vobis dixerit, dicite
 quia dominus his opus habet, & sta
 tim dimittet eos.) Secundo, asinā
 conscendit, a postolorum vestibus
 intratam. Tertio, excepturus eū
 populus, cum veniret obviam, ves
 timentis suis, & ramis arborū ster
 nebat viam, & canebat. (Osanna,
 idest salua nos, fili David. Benedi
 ctus qui venit in nomine domini:
 Osanna in excelsis.)

DE PRÆDICATIONE
 in templo. Luc. xix.

Primo, docebat quotidie in tem
 plo. Secūdo, finita prædicatio
 ne in Bethaniā redibat, nemine a
 pud Hierosolyā, ipsum excipiēte.

DE

DE COENA VLTIMA,

Matth. xxvi. &

Ioan. xiiij.

Rimo, comedit cū discipulis paschalē agnum, eosq; de imminente sua morte præmonuit: (amē dico vobis, quia vnus vestrum me traditurus est.) Secundo, lauit eorum, ludæ quoq; ipsius pedes: Incipiens à Petro, qui ad maiestatem Christi, & indignitatem suam respiciens, sese opponebat. (Domine, tu mihi lauas pedes?) Ignarus scilicet præberi à domino exemplum humilitatis, ita postea declarante. (Exemplum dedi vobis, vt sicut ego feci, ita & vos faciatis.) Terrio, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentū instituit, in signū summæ dilectionis,

his

his verbis utens. (Accipite & comedite &c.) Expleta autem cœna, Judas ad vendendum illum egressus est.

DE MYSTERIIS POST
cœnam, & in horto gestis.

Matth. x xvi. & Marc. xv.

Rimo, peracta cœna, & hymno dicto, profectus est Christus ad Oliveti montem, cum discipulis suis undecim, metu plenis: & octo remanere iussit Geths mani: (Sedete hic, donec vadam illuc, & orem.) Secundo ductis secum tribus, Petro, Iacobo, & Ioanne, oravit ter dicens: (Pater, si fieri potest transeat à me calix iste. Verumiamen non mea voluntas fiat, sed tua.) Et in ago.

in agonia existēs prolixius orabat.

Tertio, cum eò timoris redigi se passus fuisset, vt diceret: (Tristis est anima mea vsq; ad mortē) Et iā sanguinem sudauit copiosum, teste Luca. (Factus est sudor eius, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram.) Vnde conncere licet vestimēta ei⁹ iā tū fuisse madefacta cruore.

DE COMPREHENSIONE
Christi, & traductione ad
Annæ domum. Matth. xxvi.
Luc. xxij. & Marc. xv.

Rimo, permisit se Dominus
P osculo à Iuda tradi, & quasi latronem comprehendere. (Tanquàm ad latronem existis comprehendere me, quotidie apud vos erā, docens in templo, & non metesquistis.) Ipsoq; interrogante: (Quē quæritis?)

quæritis?) Corruerunt in terram, inimici omnes. Secūdo, seruū Pōnificis percutienti Petro ait. (Mitte gladium tuum in vaginam.) Et sanauit seruum. Tertio captus, & à discipulis relictus, ad Annæ domum pertrahitur, vbi à Petro, paulo post secuto, semel negatus est. Et alapā accepit à ministro quodā obijciente (Sic respōdes pontifici?)

DE GESTIS POSTEA IN
domo Caiphæ. Matth. xxvi.

Rimo, abducitur ligatus Chri-
P stus, ab Anna, in domū Cai-
phæ, vbi Petrus rursus eum
bis negauit, atq; respiciente ipsum
domino. (Egressus foras fleuit
amarè) Secundo, permansit liga-
tus, tota illa nocte. Tertio, circun-
stantes eum satellites illudebāt, ve-
xabant

xabant, & velata facie colaphis cæ-
debant, interrogantes. (Propheti-
za nobis quis est qui te percussit.)
Ac modis alijs blasphemabant.

DE CHRISTI APVD PI-
latū accusatione. Matth. xxvi.
Luc. xxij. & Marc. xv.

Rimo, traducitur deinceps ad
P Pilatum Christus, & coram
eo à Iudæis, calumniosè accu-
satur. (Hunc inuenimus subuertem-
tem gentem nostram, & prohiben-
tem dare tributa Cæsari.) Secun-
do, eosemel atq; iterū examinato
retulit Pilatus. (Ego nullam in eo
inuenio causam.) Tertio, Baraba
bæ latronis, quàm Christi Iesu libe-
rationem, malle se Iudæi pro-
clamarunt. (Non hunc,
sed Barabbam.)

192
DE TRANSMISSO CHRIS-
to ad Hærodem, ibidem.

Rimo, trāsmissit Pilatus Chri-
P stum ad Hærodem, æstimans
quòd esset Galilæus. Secun-
do, Hærodi poscenti curiosa, nihil
penitus respōdit, licet à Iudæis va-
lidè accusaretur. Tertio, ab Hæ-
rode cū suo exercitu spretus fuit,
atq; veste alba indutus.

DE REVERSIONE A B
Hærode ad Pilatum. Matth. xxvi.
Luc. xxij. Marc. xv. &
Ioan. xix.

Rimo, Christū remisit ad Pi-
P latum Hærodes, & ambo ea
ipsa die, cū prius inimici essēt
sibi inuicem reconciliati sunt.
Secūdo, Iesum flagellis cædi iussit
Pilatus

Pilatus: milites eundem spinis coronarunt, atq; purpura induerunt, deinde irridētes dicebāt: (Salve Rex Iudeorū.) Et colaphos simul impingebant. Tertio, ita coronatum spinis, & purpura indutū eduxit in præpatulum Pilatus, & ait: (Ecce homo) Pōtiffices vero cōclamabant: (Crucifige, crucifige eū.)

DE CONDEMNATIONE
& crucifixione IESU Christi.
Ioan. decimo nono.

PRimo, sedens pro tribunali Pilatus, Christum iudicavit, & tradidit crucifigēdum, posteaquā negantes eum Iudæi suum Regem esse, dixerunt: (Non habemus Regem nisi Cæsarem.) Secundo, baiulavit Christus crucē suam, donec ob virium defectum,
N Simon

Simon quidam Cyrenæus illā post
 eum ferre compulsus est. Tertio,
 inter duos latrones crucifixus fuit
 adscripto titulo: (Iesus Nazarenus
 Rex Iudæorum.)

DE MYSTERIIS IN CRUCE
 factis. Ioan. decimo nono.

Primo, blasphemias pertulit
 in cruce: (Vah qui destruis
 tēplum Dei.) Et diuisa sunt
 vestimēta eius. Secūdo, Effa-
 tus est Dominus in cruce verba se-
 ptem. Orans videlicet pro crucifi-
 gētibus, latroni parcens, Matrem
 & Ioannem, sibi mutuo cōmendās,
 exclamans (Sitio.) quando aceto
 eum potauerunt, & deinde se a pa-
 tre dicens derelictum: postea (Con-
 summatum est.) Ac postremo: (Pa-
 ter in manus tuas commendo spi-
 ritum

ritum meum.) Tertio, sol obscura-
tus est ipso expirante, & petrae scis-
se sunt, aperta quoque monumēta, &
velum templi à summo ad infimam
vsq; partem scissum, & latus lancea
confossum aquam & sanguinem
effudit.

DE MYSTERIO SEPUL-
turae, ibidem.

Rimo, de Cruce sublatus est
P. mortuus Dominus per Ioseph,
atq; Nicodemum, in conspe-
ctu ipso Matris afflictissime. Secū-
do, delatum est ad sepulchrum cor-
pus, vnctū & inclusum. Tertio,
adhibiti sunt inibi custodes,

DE CHRISTI RESUR-
rectione, & apparitio-
ne prima.

N. ij. Pri-

Rimū, apparuit Do-
minus Matri suæ,
postquam resurrexit,
cum dicat scriptura
quòd apparuit mal-
tis. Licet enim nomi-
natiuam illam nō exprimat, id nobis
tamen relinquit pro certo, tanquā
intellectum habētibus: ne alioqui
iure audiamus illud. Adhuc, &
vos sine intellectu estis?

DE SECUNDA APPARI-
tione. Marc. decimosexto.

Rimo, summo mane ad monu-
mentum profectæ sunt Ma-
ria Magdalenz, Iacobi, & Sa-
lome, inter se dicentes: (Quis reuol-
uet nobis lapidem, ab ostio monu-
menti?) Secundo, viderunt lapidē
reolutū, & angeli dictū audierūt
Iesum

(Iesum quæritis Nazarenum? Surrexit, nō est hic.) Tertio, apparuit Marię Magdalene quæ alijs digressis, iuxta sepulchrum restiterat.

DE APPARITIONE TER tia. Matth. vltimo.

PRIMO, reddibant à monumēto mulieres cum timore simul & gaudio ingenti, vt narrarēt discipulis, quicquid de Domini resurrectione intellexerant. Secundo, apparens eis in via Christus, ait: (Aue.) Et illæ accedentes, ac prostratæ ad pedes eius, ipsum adorarūt. Tertio, affatus est illas Dominus (nolite timere. Ite, & renuntiate fratribus meis, vt eant in Galilæam. Ibi enim me videbunt.)

DE APPARITIONE quarta, Luc. vltimo.

N iij Primo

Primo, audita Petrus ex mulie-
ribus Christi resurrectione,
cucurrit ad monumentum.

Secundo, Introgressus, sola vidit li-
reamina, quibus fuerat inuolutum
corpus. Tertio, cogitanti super
his Petro, Christus se ostendit, vnde
dicebant Apostoli: (Surrexit
Dominus verè, et apparuit Symoni.)

DE APPARITIONE quinta, ibidem.

Primo, duobus discipulis des-
ceps apparuit cum irent
in Emaus, & de ipso colloque-
rètur. Secundo, Redarguit eorū in-
credulitatē, & mysteria passionis,
atq; resurrectionis, ipsis exposuit.
(O stulti, & tardi corde ad creden-
dum in omnibus quæ locuti sunt
prophetæ

prophete. Nonne oportuit Christum pati, & ita intrare in Gloriam suam? Tertio, rogatus, cum eis mansit, fractoque ipsis pane disparuit, qui subito in Hierusalem reuersi, nuntiauerunt apostolis, quomodo vidissent eum, & in fractione panis agnouissent.

DE APPARITIONE SECTA.
Ioa. vigesimo.

Rimo, Discipuli omnes, (præter Thomam) Domini congregati erant, propter Iudæorum metum. Secundo, ingressus ianuis clausis Christus, & in medio eorum, conspicuum se præbens, ita compellauit: (Pax vobis.) Tertio, Spiritum sanctum eis dedit, & ait: (Accipite Spiritum sanctum, N. iij. quorum

quorum remiseritis peccata, remittuntur eis &c.)

DE APPARITIONE SEPTIMA, *ibidem.*

Primo, S. Thomas cum apparitioni prædictæ non interfuisset, protestatus erat: (Nisi videro, non credam) Secundo, post dies octo, iterum clausis Ianuis obrulit se videndum Christus, & Thomæ dixit: (Infer huc digitum tuum, & vide, & noli esse incredulus, sed fidelis.) Tertio, exclamavit Thomas: (Dominus meus, & Deus meus.) Cui subintulit Christus. (Beati qui nō viderunt, & crediderunt.

DE APPARITIONE OCTAVA, Ioan. ultimo,

Pri-

PRimo, palam se denuò fecit
 Christus, piscantibus septem
 discipulis, qui cū, rota nocte nil
 cepissent, iactum ad mādatum eius
 rete, extrahere iam non valebant,
 præ piscium multitudine. Secun-
 do, per id miraculum, agnoscens
 eum Ioannes, ait Petro: (Dominus
 est). Qui confestim defiliens in ma-
 re ad Christum accessit. Tertio,
 dedit eis vt comederent panem, &
 piscem. Postea Petro an se diligeret
 ter interrogato, suum ouile cōmen-
 dauit: (Pasce oues meas.)

DE APPARITIONE nona. Marc. vñimo.

PRimo, ex Domini mandato,
 abeunt discipuli ad montem
 Thabor. Secūdo, ijs apparēs
 ille inquit. (Data est mihi omnis
 potestas

potestas in cœlo & in terra.) Ter-
tio, mittens eos ad prædicandum
per vniuersam orbem sic manda-
uit: Ite, & docere omnes gentes,
baptizantes eos in nomine Patris,
& Filij, & Spiritus sancti.

DE APPARITIONE DE
cima, I. Cor. decimoquinto.

(**D**Einde visus est plusquam quin-
genis fratribus simul.)

DE APPARITIONE
vndecima, ibidem.

(**A**pparuit deinde Iacobõ.)

DE APPARITIONE
Duodécima.

Apparuisse Christum etiam Io-
sepho ab Arimathæa, legitur
in

in hagiographis quibusdam, & ve-
risimile est, atq; meditatiu piu.

DE APPARITIONE .XIII.
I. Corinth. decimo quinto.

Apparuit & Beato
Paulo post ascensio-
nem. (Nouissimè ve-
rò tanquàm abortiu
uo visus est, & mi-
hi.) Inquit ipse.

Apparuit etiam patribus in lim-
bo, quoad animam, & postquàm
inde educti sunt. Deniq; resum-
pto corpore, apparebat paucis di-
scipulis, & cum eis crebro versa-
batur.

DE ASCENSIONE CHRI-
STI. Act. primo.

Primo

PRimo, postquam IESUS per dies quadraginta multoties se Christus discipulis suis vinum exhibuisset. (In multis argumentis, & signis loquens eis de regno Dei.) Misit eos Hierosolymam, ut promissum sibi Spiritum sanctum, illic expectarent. Secundo, eduxit eos ad Oliueti montem. (Et videtur illis eleuatus est, & nubes suscepit eum ab oculis eorum.)

Tertio, eisdem in caelum suspicientibus dictum est per duos illos viros in vestibus albis adstantes. Quos Angelos fuisse credimus. (Vt in Galilaei, quid statis aspicientes in Caelum? Hic IESUS qui assumptus est a vobis in Caelum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in caelum.)

Regulae

REGVLAE ALI-

QVOT, ADMOTVS

animæ, quos diuersi excitant
spiritus, discernēdos, vt bo-
ni solum admittantur,
& pellantur mali.

Duertendum est,
quòd potissimū cō-
ueniunt exercitijs
primę hebdomadę.

Prima Regula
est: Quòd illis

qui facile peccant læta liter, & pec-
catum peccato addunt, ferè solet in-
micus noster, illecebras carnis, &
sensuum delectationes obijcere, vt
eos teneat peccatis plenos, ac sem-
per cumulum adaugeat. Spiritus
verò bonus, è contrario, conscien-
tiam illorū pungit assidue, & per
synderesis

synderesis, rationisq; officium, à peccando detèrret.

Secunda, quòd alijs hominibus, qui se à vitjs, & peccatis, purgandos curant sollicitè, & in obsequij diuini studio, magis ac magis indies promouët, immittit spiritus malignus, molestias, scrupulos, tristitias, rationes falsas, & alias id genus perturbationes, quib; profectum illum impediat. Spiritui autem bono, ex opposito, proprium, consuetumq; est, rectè agentibus, animum ac vires addere, consolari, deuotionis lachrymas ciere, illustrare mentem, & tràquililitatem dare; sublatis obstaculis omnibus, vt expeditius, alacriusq;, per opera bona, semper vltra tendant.

Tertia, quòd spiritualis, propriè consolatio tunc esse noscitur, quando per internam quamdam

dam motionem, exardescit anima, in amorem Creatoris sui, nec iam creaturā vllam, nisi propter ipsum potest diligere. Quando etiam lacrymæ funduntur, amorem illum prouocantes, siue ex dolore de peccatis profluant, siue ex meditatione passionis Christi, siue alia ex causa qualibet, in deicultum, & honorem, rectè ordinata.

Postremo, consolatio quoq; dici potest, fidei, spei, & charitatis, quodlibet augmentum.

Item lætitia omnis quæ animam ad cœlestium rerum meditationem, ad studium salutis, ad quietē, & pacem cum domino habendam, solet incitare.

Quarta, quòd spūalis è cōtra desolatio vocari debet, quæuis animæ obtenebratio, & cōturbatio, istigatio ad res infimas

infimas, seu terrenas. Omnis denique inquietudo, & agitatio, siue tentatio, trahens in diffidentiam de salutem & spem, charitatemque expellens, Unde se anima tristari, tepescere, ac torpere sentit, & de ipsius Dei, Creatoris sui clementia, prope desperare: sicut enim consolationi opponitur desolatio, ita etiam quae ab utraque oriuntur cogitationes, sunt inter se prorsus oppositae.

Quia, quod tempore desolationis, nihil deliberandum aut innouandum est, circa propositum animi, aut vitae statum: sed in eis perseverandum, quae fuerant prius constituta, Pura praecedente die, vel hora consolationis. Quoadmodum enim dum fruatur quis consolatione illa, quam diximus, non proprio suo, sed boni spiritus instinctu regitur, ita, obuersante sibi desolatione, agitur à malo

à malo spiritu, cuius instigatione nihil vnquam rectè conficitur.

Sexta, quòd tametsi desolatione affectus, homo priora sua consilia minimè debet immutare: Expectet tamen prouideri, & augeri ea, quæ cõtra desolationis impulsu tendunt, qualia sunt insistere orationi, & meditationi, cum discussione sui: ac pœnitentiæ aliquid assumere.

Septima, quòd quãdiu premimur desolatione, cogitãdũ est, nos interim à dño nobis ipsis, probationis causa relinqui: vt p naturales quoq; vires, insulibus inimici nostri obstitamus: id quod possum⁹ haud dubiè, adstetere nobis iugiter præsidio diuino, licet tunc nequaquã sentiat, eo quòd fera orẽ pristinũ charitatis dominus subtraxerit, relictã nihilominus gratia, quæ ad be-

O ne ope

ne operandum, & ad consequendū salutem, satis esse queat.

O Graua, quòd hominem tēratione pulsatum mirè iuuat, patientiæ seruandæ studium, vt quæ vexationibus huiusmodi propriè opponitur, & è diametro resistit. Accersenda etiam spes est, & cogitatio, ad futurę breuī consolationis, si præsertim per sanctos conatus, in sexta Regula signatos, desolationis impetus frangatur.

Nona, quòd cause desolationis tres sunt præcipuę. Prima, quia propter nostram in spiritualibus studijs, seu exercitijs tepiditatem, atq; acediam, consolatione diuina meritò priuamur. Secūda, vt probemur gainam sumus, & quomodo in Dei seruitium, & honorē, absq; præsentē quodam consolationum, donorumq; spiritualium stipendiō

dio. nosmet impendimus. Tertia,
 vt certi planè simus nostrarum viz-
 rium non esse, vel acquirere, vel re-
 tinere feruorem deuotionis, vebes-
 mentiam amoris, abundantiam la-
 chrymarum, aut aliam quamlibet
 internam consolationē: sed omnia
 hæc gratuita esse Dei dona, quæ
 si vendicemus nobis vt propria, su-
 perbiæ & vanæ gloriæ crimen, nō
 sine salutis graui periculo, incur-
 suri sumus.

Decima, quòd fruenti hominī
 consolatione, prospiciendum
 est, quo se pacto gerere poterit,
 desolatione deinceps occurrente,
 vt iam inde acrimoniam, & robur
 animi maturè comparet, ad impes-
 tum eius reprimendum.

Vndecima, vt ille idem, affluen-
 te consolatione se ipsum depre-

mat, ac vilefaciat quantum potest, reputando seculum, quam imbellis, quam ignavus esse apparebit, desolatione impugnante, nisi per gratiae & consolationis divinae operis, cito subleuetur, Contra vero ille, quem desolatio molestat, aestimare debet cum dei gratia, se posse plurimum, facileque adversarios suos omnes devicturum esse, dummodo in dei virtute collocet spem suam, & animum suum corroboret.

Dodecima, quod hostis noster, naturam & morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium, & animi pernicitatem: nam sicut foemina cum viro rixans, si hunc conspexerit, erecto, & constanti vultu sibi obistere, abijcit illico animum, ac terga vertit: si vero timidum fugacemque esse animadvertit: In extremam surgit audaciam, & illum ferociter invadit.

dit: Idē cōsuevit dæmon, animo,
 & robore planē destitui, quoties spi-
 ritualē athleram, corde imperterri-
 to, ac fronte ardua tērationibus vi-
 det reluctari: Sin autem trepidet, ad
 primos impetus sustinēdos, & qua-
 si animū despondeat, nulla est be-
 stia super terrā, inimico illo tunc
 efferatior, acrisior, & pertinatior in
 hominē: vt cū pernīcie nostra ma-
 lignæ obstinatęq; mentis suę, des-
 syderium adimpleat.

Decima tertia, quōd idē inimic⁹
 noster, morē insequitur nequis-
 simi cuiuspiā amatoris, qui puellā
 honestorā parentū filiā, vel vxorē
 viri alicuius probi, volēs seduce-
 re, summopere procurat, vt verba,
 & cōsilia sua occulta sint: nilq; res
 formidat magis ac ægre fert, quā
 si puella patri suo, vel vxor mariti
 suo, illa patefaciat: cū sciat hoc pacto

de votis, & conatibus suis actum esse. Ad eundem modum obnixè satagit diabolus, vt anima, quã circũuenire cupit, ac perdere, fraudulentas suas suggestiones teneat secretas: Indignatur verò maximè, & grauissimè cruciatur, si cui vel confessionem audienti, vel spiritali homini, molimina sua detegantur, à quibus ita excidere se funditus intelligit.

Decima quarta, quòd solet etiam aduersarius imitari aliquẽ belli ducem, qui obsessam arcem expugnare, atq; de prædari cupiens, explorata prius natura, & munitione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum, & ille circuit animam, & callidè inquirit, quarum nam virtutum præsijs, moralium scilicet aut theologiarum, ipsa vel munita, vel destituta sit: eaq; potissimã

firmū parte machinis omnibus ad
 motis irruit, ac subuertere nos spe
 rat, quā in nobis minus ceteris
 firmatam, custoditamq; esse præ
 uiderit.

REGVLAE ALIAE,

utiles ad pleniorē spiritū
 discretionem & secundæ
 hebdomadæ potissi
 mū conueniētes.

Rima est, quod pro
 priū est Dei, & ange
 li cuiusq; boni, ve
 ram infundere spi
 ritualem letitiam,
 animæ quā mo
 uent, sublata tristitia, & pertur
 batione omni, quam ingressit da
 mon: cum hic e contrario sophis
 ticiis argumentis quibusdam, veri
 speciem præ se ferentibus, letitiam

illam in anima reperiã oppugnare soleat.

Secūda, solius est Dei, consolari animã, nulla præcedēte cōsolationis causa, cū sit hoc propriū Creatoris, suã ingredi creaturam, & illam, in amorē sui totã conuere, trahere, & mutare. Causam vero præcedere nullã tunc dicimus, quãdo nec sensibus, nec intellectui, neq; volūtati nostrę, quicquã obiectum est, quod eiusmodi cōsolationē causare, ex se possit.

Tertia, quoties præcessit cōsolationis causa autō eius potest existere, tam malus angelus, quã bonus: sed ad fines tendunt cōtrarios: bonus quidē, vt anima in boni cognitione, & operatione magis proficiat: malus autem, vt male agat illa, & pereat.

Quarta, id moris est spiritui maligno,

ligno, vt in lucis Angelū tranfigu-
rans sese, cognitis pijs animæ vo-
tis, primū obsecundet, mox inde
ad peruersa sua desyderia, illā allis-
ciat. Simulat etenim ab initio, bo-
nas sanctasq; hominis cogitationes
sequi, & fouere, at deinde in occul-
tas fallaciarum suarum Pedicas,
paulatim tractum illaqueat.

Quædam sunt cogitationes nostræ,
circa principium, medium, & finē
suum: quæ tria si rectē se habeāt, an-
geli boni argumentum est, cogita-
tiones illas suggerētis: si autē per
discursum mentis, aliquid offeratur
vel sequitur, quod ex se malum sit,
vel auocet à bono, vel ad minus
bonū impellat, quam anima prius
quæredō sequi decreuisset, vel ani-
mam ipsam defatiget, angat, ac per-
turbet, sublata quæ prius aderat
quiete

quiete, pace, & tranquillitate. Euidens tunc erit inditium, autorem esse cogitationis eiusmodi, spiritum malignum, utpote uilitati, & saluti nostrę semper aduersantem,

Sexta quonies contingit in aliqua suggestione, deprehendi hostem ex cauda sua serpentina, id est sine malo, quę semper nobis insinuaere studet: tunc plurimum iuuat reuoluere discursum totum, & notare quid ab initio prætexuerit bonę cogitationis, & quomodo præcedentem spiritualis gustus suauitatem, & animi serenitatem, sensim amouere, ac venenum suum infundere tentari: ut per huiusmodi experimentum, cognitę illius fraudes, facilius deinceps caueatur.

Septima, eorum qui promouent in bono salutis, animis, se insinuat, uterque spiritus diuerso modo:

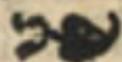
do: bonus quidem leniter, placide ac suaviter: sicut aquæ stilla in spōgiam illabens: malus vero duriter, implacide & violenter, cum strepitu quodam: sicut imber decidens in petram: Illis autem, qui in dies tendunt deterius, oppositum profus vsuuenit. Cuius sanè diuersitatis ratio est, quatenus Angelo virilibet, similis est, vel dissimilis animę ipsius dispositio: si enim contrariã sibi eam, alteruter spiritus inuenierit, cum strepitu & pulsu, qui facile aduerti queat, ei se coniungit: Si conformem verò, tanquã in propriam, & apertam domum subit cum quiete.

OCrana, quoties sine præuia vlla causa consolatio nobis adest: quanuis ei, tanquã diuinitus immissæ, vt supradiciũ est, nihil

nihil fallaciæ subesse possit, debe-
 mus tamen attentè, ac sollicitè dis-
 tingere, præsens consolationis tē-
 pus, à proximo sequente, in quo a-
 nima feruet adhuc, & fauoris, nūc
 nuper accepti sentit reliquias: nam
 posteriore hoc tempore, frequen-
 ter accidit, vt vel ex habitu, discursu,
 & iudicio proprio, vel ex boni
 aut mali spiritus instinctu, aliqua
 sentiamus vel deliberemus: quæ
 cum ab ipso Deo, citra mediū
 non emanent. solerti indi-
 gent discussione, prius-
 quàm recipiāt aliens
 sum, vel in opus
 veniant.

Regalæ

REGVLAE NONNVLAE
 in distribuendis elemofy-
 nis feruandæ.

Rima, ſiquid eroga-
 re libeat in homines
 genere, vel amicitia
 coniunctos, erga quos
 ſentitur procliuior
 affectus: Attēdendæ
 erunt Regulæ quatuor, quas ex
 parte circa electiones cōmemorau-
 mus. Earū itaq; prima hæc eſt: vt af-
 fectus erga tales meus, rectā proue-
 niat ex amore Dei, quē certē amo-
 rē, debeo ſentire in me, vt radicem
 eſſe, & cauſam cuiuſcunq; meæ af-
 fectionis, erga cognatos, & amis-
 cos omnes; Ac operam dare, vt in
 hoc præſenti negotio, præcipua ea
 ratio cluſcat,

Secunda

Secunda, ut considerē, si quis alter, cui parē mecum statū, seu perfectionis gradum optem, me consulat super negotio istiusmodi, quam ego illi erogationis faciendæ, dictaturus sim rationem: hac igitur & me uti par est.

Tercia, ut cogitem, si mihi, vitæ nunc exitus instaret: quid hac in re egisse vellem potissimum: Ita ergo agendum in præsentia decernam.

Quarta, ut prospiciam similiter, quid mallē in die iudicij à me fuisse super his transactū: id quod & nūc citra dubium præeligam.

Quinta, ut quoties ad perionas quibus mihi humano aliquo vinculo coniūctas, affectum meū sentio magis inclinari: Regulas quatuor prædictas sedulo expendam, & iuxta eas examinem affectū, nihil
de

de eleemosynā seu distributione
 faciēda cogitās, donec ab animo,
 siquid nō rectam inest, remouero.

Sexta, quanuis facultates diuino
 cultui, & vsui ecclesiastico di-
 caræ, citra culpam assumi pos-
 sint distribuendæ ab eo, qui ad hoc
 ministerium sit vocatus: cum tamē
 plurimis, in determināda proprijs
 suis sumptibus iusta portione, so-
 leat de excessu scrupulus incidere:
 operæpretium est iuxta regulas
 superiores, vitæ suæ statum rectē
 disponere.

Septima, ppter rationes dictas
 & alias plerasq; in administrā-
 dis ijs quæ ad propriam perso-
 nam, conditionē, domum, aut fami-
 liam pertinent, optimum ac se-
 curissimum est vnicuiq; distribu-
 tionis curam subeunti, vt suæ
 subtra-

subtrahat commoditati, quantum
 potest, ac seipsum proximè confor-
 met ad exemplar domini nostri IESU
 Christi, summi Pontificis, quã-
 do quidem in tertio etiam Cartha-
 ginenſi concilio, in quo interfuit
 S. Augustinus, decretum fuit ſupel-
 lectilem Episcopi, vilem ac paupe-
 rem debere eſſe. Hoc idem in quo-
 libet ſtatu, ſeu vitæ genere provis-
 deri conuenit, habita inter ratio-
 nē personarum, & ſtatuum ipſorū
 ſicut in matrimonio exemplū præ-
 bent. S. Ioachimus, & S. Anna, qui
 diuiſis per annos ſingulos faculta-
 tibus ſuis: in tres partes, pauperi-
 bus vnā merogabant, alteram dica-
 bant in templi, & diuini cul-
 tus ministerium, tertiam
 poſtremo neceſſitati
 ſuæ reſeruabant.

Quædam

QVAEDAM NOTATV

digni, de scrupulis quos ani-
mae demon inicit, dis-
gnoscentis.

Rimum, vulgò scrupulum appellat, quãdo ex proprio liberi arbitrii motu, & iudicio, aliquid concludimus peccatum esse,

cum peccatũ non sit: veluti si quis animaduertẽs se crucem, ex paleis humi figuratam, in transitu calcasse, crimini sibi vertat. Hoc autem non scrupulus propriẽ, sed iudiciũ potius erroneũ vocari debet.

Secundũ, scrupulus propriẽ dicitur, quod est, quoties post calcatã crucem eiusmodi, vel post cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinsecus

P cus

cus, peccati admissi suspitio: Et quã
uis altera ex parte veniat in mentē
nos minime peccasse, ambiguitatē
tamen quandã, atq; animi pertur-
bationem sentimus, à dæmone vi-
delicet obrusam.

Tertiũ, Prior scrupuli species,
impprie sic dicti prorsus ab-
horrenda est, vt erroris plena. Pos-
terior verò, per tempus aliquod
(dam præsertim recēs est vitæ me-
lioris institutio) animã rebus spiri-
tualibus vacantem, non parum tu-
uat, cum eam mirum in modũ pur-
get, atq; ab omni peccati specimi-
ne abducatur, iuxta illud diui Grego-
rij. Bonarum mentium est, ibi cul-
pam agnoscere, vbi culpa non est.

Quartum, callidè obseruare so-
let inimicus, qualis nam sit ani-
mę cuiusuis cōscientia, crassior ne,
an delicatior. Et si quã inuenit deli-
catam

catam, multò quoq; delicatior ē effici-
 cere nititur, & in extremum quen-
 dam redigere anxietatis gradum,
 vt sic miserè turbatam, à profectū
 spirituali tandem deiciat. Puta si
 animam nouerit, quæ peccato nul-
 li consentiat, mortali, siue veniali,
 immò ne vmbra quidē (vt sic di-
 camus) voluntarij peccati sustine-
 re queat: tunc, quoniam non potest
 verā peccati rationē illi obijcere,
 eò satagit adducere, vt peccatū sibi
 esse credat, quod reuera nō est cu-
 iusmodi est, de verbo aliquo vel co-
 gitatiūcula repētina. Crassam è di-
 uerso animā, seu conscientiā, recde-
 re crassiorē studet, vt quæ negligē-
 bat prius venialia peccata, mortua-
 lia quoq; nunc parum curet, ac in
 dies minus respiciat.

Q Vintam, vt anima progredi va-
 leat in via spirituali, ad illius

P n̄ parat

partis oppositum tēdat necesse est, in quā inimicus tētat pertrahere, vt si laxatorem iste conscientiā face re admittitur, faciat illa strictiorē: aut relaxet econtrā, si dæmon ni miū velit restringere. Sic enim con tinget vitans extremę viriusq; par tis periculis, animam ipsam in me dio quodam quieto, & securo sta tu, iugiter manere.

Sexta, quotienscunq; homini di scere, aut agere aliquid volenti, quod ab Ecclesię vsu, vel maiorū nostrorū sensu, nō dissonat, quodq; tendit in Dei gloriā, obuiat extrin secus suggestio, dissuadēs, ne dicat, aut agat illud propositū, adducta vel vanę glorię, vel mali alterius cuiusats, fucata quadam ratione.

Tunc ad Deum eleuanda mens est, siq; appareat, ad eius gloriā spe ctare dictum, aut factum eiusmodi,

di, vel certè contrarium non esse,
tendendum rectà erit, aduersus ta-
lem cogitationem, atq; obstrepens
ti nobis inimico, respondendum
cum diuo Bernardo: Nec propter
te cœpi, nec propter te finiam.

REGVLAE ALIQVOT
seruandæ, vt cum orthodoxa
Ecclesia verè sentiamus.

DRima, Sublato pro-
prio omni iudicio
tenēdus est semper
paratus proptusq;
animus, ad obediē-
dum veræ Christi
spōsæ, ac sanctæ Matri nostræ quæ
est orthodoxa, catholica, & Hie-
rarchica Ecclesia.

Secunda, laudare conuenit solitam
fieri sacerdoti, confessionem pec-

P in catorū

catorū, & Eucharistiæ sacræ sumptionē, annuam, vt minimum: cum sit laudabilius, octauo quoq; die, aut semel saltem in mense quolibet, seruatis interim conditionibus debitis, Sacramentū ipsum suscipere.

TEcia, commendare Christianis delibus, vt frequenter, ac deuote, missæ sacrum, seu sacrificium audiant: Item cantus Ecclesiasticos, psalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tēpora etiam probare, determinata officijs diuinis, & præcationibus quibuscunq; vt sunt quas vocam⁹ horas canonicas.

Quarta, laudare plurimum religionum status: atq; cœlibatū, seu virginitatem, matrimonio præferre.

Quinta, comprobare vota religiosorum de seruanda castitate

tate, paupertate, obedientiaq; perpetua, cū alijs perfectiōis, & supererogationis operib⁹. Vbi obiter notandum est, quòd cum voti ratio, ad ea pertineat, quæ ad perfectiōnē ducūt vitæ Christianæ: de alijs, quæ ab ipsa perfectiōne poti⁹ auertūt, vt de negotiatione vel matrimonio, votum nunquàm emittendum sit.

Sexta, laudare præterea reliquias, venerationē, & inuocationē sanctorū: Item stationes, peregrinationesq; pias, indulgentias, iubilæa, candelas in templis accendi solitas, & reliqua huiusmodi, pietatis, ac deuotionis nostræ adminicula.

Septima, extollere abstinentiæ, ac ieiuniorum vsum, vt quadragesimæ, quatuor temporum, vigiliarū, sextæ feriæ, sabbati, aliorūq; pro deuotione susceptorum. Item sponta

P iij neas

neas afflictiones sui, quas penitenti-
as dicimus, non internas solum,
sed etiam externas.

O Crava, laudare insuper te
plorū extractiones, atq; or-
namēta: nec non imagines,
tanquam propter id quod re-
presentat, iure optimo venerādas.

Non, confirmare maxime om-
nia Ecclesiæ præcepta, nec im-
pugnare vllō modo, sed contra im-
pugnantes, quæ sitis vndiq; rationi-
bus promptè defendere.

Decima, patrum etiam, seu supe-
riorū decreta, mā data, traditio-
nes, ritus, & mores, studiosè proba-
re: licet autem nō reperiatur vbiq;
ea, quæ deberet esse, morū integri-
tas: si quis tamen, vel in publica cō-
cione, vel in populari commercio,
ipsis obloquitur, generat potius
damna, & scandala, quam aliquid
adferat

adferat remedij aut vtilitatis: cum nihil aliud sequatur, nisi exasperatio, & obtrectatio populi, aduersus principes, ac pastores suos. Temperanda est igitur, ab isto inuectiuarum genere. Veruntamen, sicut damnosum est, primates ipsos absentes, apud populum allatrare, atq; proscindere: Ita rursus priuatum admonere eos, qui si velint, mederi huic malo possunt, operæ pretium videtur fore.

VNdecima, doctrinam sacrã plurimi facere, ù eãquæ positiua dici solet, tum quæ Scholastica. Sicut enim sanctis Doctoribus antiquis Hieronymo, Augustino, Gregorio, & consimilibus, scopus fuit ad amorem, & cultum Dei amplectendum, animos mouere: ita peculiare est beato Thomæ, Bonauenturæ, Magistro Sententiarum, & alijs
recen^t

recentioribus Theologis, dogmata ad salutem necessaria exactius tradere atq; definire: prout conuenit suis temporibus, & posteris, ad errores hæresum confutandos: siquidem doctores huiusmodi, ut sunt tēpore posteriores, non solum scripturæ sacræ intelligētia præditi sūt, & veterum autorum iuuantur scriptis: sed etiā cum influxu diuini luminis, conciliorum sanctorum, decretis, & varijs ecclesiæ sanctæ constitutionibus, ad salutis nostræ subsidium feliciter vtuntur.

Decimasecunda, culpabilis est, ac vitanda hominū, qui adhuc in terris viuunt, (quantumuis laudabilium) comparatio, cū sanctis, & beatis: ut dicēdo: Iste est doctior sancto Augustino. Ills est alicui. S. Franciscus. Aequalis est Paulo sanctitate, aut aliqua virtute, non est

est inferior, &c.

Decimatercia, deniq; vt ipsi Ecclesie catholice omnino vnanimis, conformesq; simus, siquid, quod oculis nostris apparet album, nigrum illa esse diffinierit, debemus itidem quod nigrum sit, pronuntiare. Indubitate namq; credendum est, eundem esse Domini nostri IESU Christi, & Ecclesie orthodoxe Sponsae eius, Spiritum, per quem gubernamur, ac dirigimur ad salutem: neq; alium esse Deum, qui olim tradidit decalogi precepta, & qui nunc temporis, Ecclesiam Hierarchicam instruit, atq; regit.

Decima quarta, aduertendum quoq; est: Euam si plane cõpertum definitumq; est, nemini contingere salutem nisi predestinato, circumspecte tamen, super hoc loquendum esse, ne forte gratiam seu predestinationem

nationem Dei, nimis extendentes, liberi arbitrii vires, & operū bonorum merita, excludere velle videamur, vel è conuerso, ne plus æquo hisce tribuentes, illis interim derogemus.

Decima quinta, si similē ob causam, frequens de prædestinatione sermo, habendus non est, siq; incidat nonnūquam, ita temperari decet, vt nulla plebi audienti, detur occasio erroris, ac dicendi, si de salute mea, vel damnatione iam definitū est, siue male, siue bene agam, aliter euenire nō potest: vnde solent multi opera bona negligere, & alia subsidia salutis.

Decima sexta, accidit etiam non raro, vt ex inmodica fidei prædicatione, & laude, adiecta distinctione, aut explicatione nulla, ansam accipiat populus, torpescendi circa

bona quælibet opera, quæ fidem præeunt, aut sequuntur, charitatis nexu efformatam.

Decimaseptima, neq; itidem prædicandæ, & inculcandæ gratiæ Dei, vsq; adeo insistendum fuerit, vt serpere inde possit auditorū animis letalis error, negata liberi arbitrij nostri facultate. De gratia ergo ipsa, diffusè quidem loqui fas est, deo adspirante: sed quatenus in gloriam eius vberiore redundat: idq; iuxta modum cōuenientem, nostris præsertim temporibus, tam periculosus: ne & liberi arbitrij vsus, & operum bonorum efficacia tollatur.

Decimaoctaua, quanuis summè laudabilè sit atq; vtile, ex dilectione pura, inseruire Deo: nihilominus tamen, valde commēdandus est maiestatis diuinæ timor. Neq; porro

porro is timor solum, quem filialem
 appellamus: qui pius est, ac sanctus
 maximè: verum etiam alter seruis
 dictus: quippe qui homini utilis
 est admodum, & sæpe numero
 necessarius: ut à mortali peccato,
 quando incidere contingit, resur-
 gere promptè studeamus, à quo dū
 erimus immunes, atq; alieni, facilis
 patebit ascensus, ad timorem illum
 filialem, deo penitus acceptū,

qui nobis cum ipso deo
 vnionem amoris præ-
 stat, & conseruat.

Laus Deo.

Conimbri-

cæ, ex commissione Re-
uerēdi patris M. Ignatij,
Præpositi generalis Socie-
tatis I E S V, per Ioan-
nem Barrerium,
Regium Typo-
graphum.

M. D. LIII.

Commissio

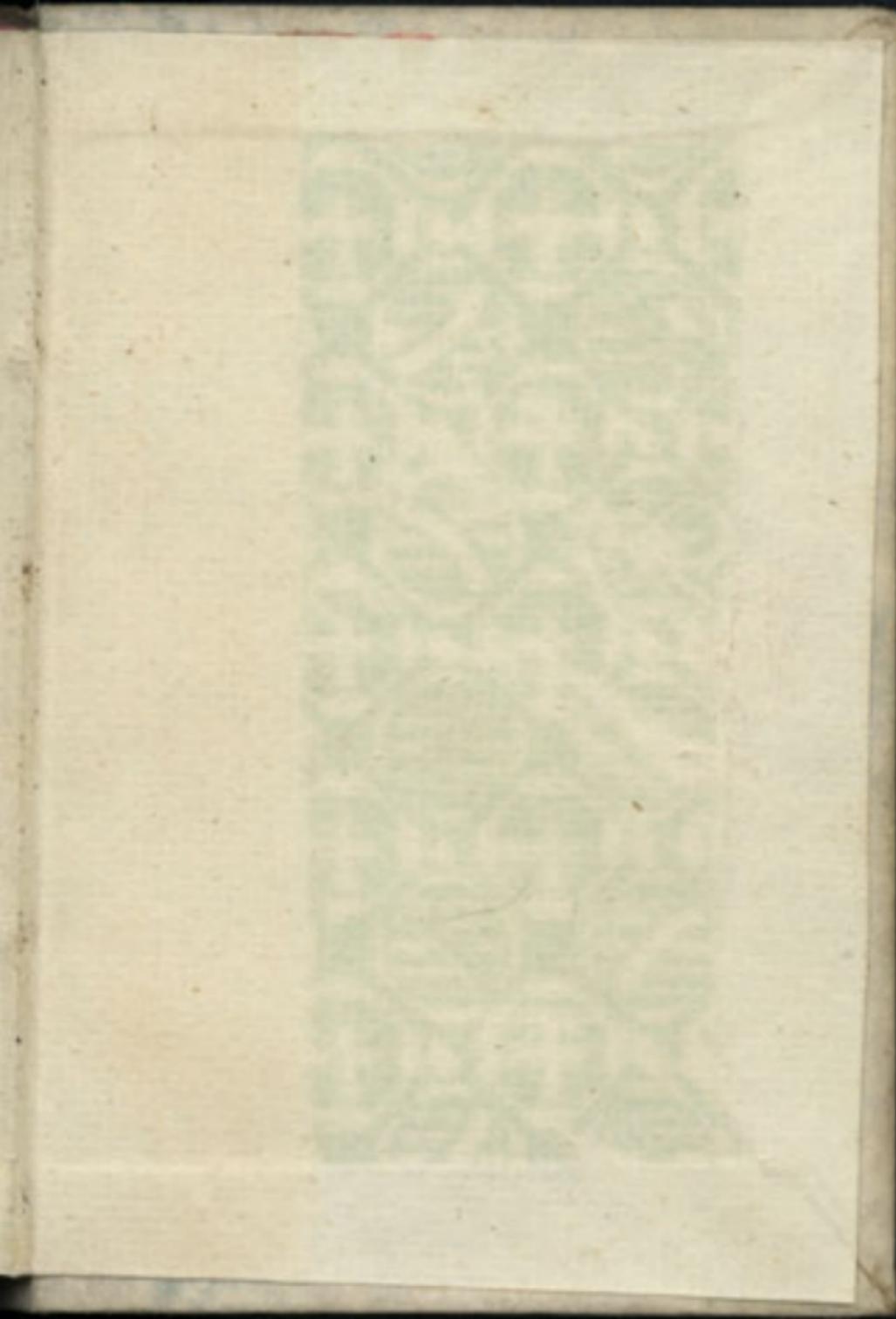
ex commissione
heredi patris M. Ignatii
Petroli generalis socii
tatis I E S V. per Ioan-

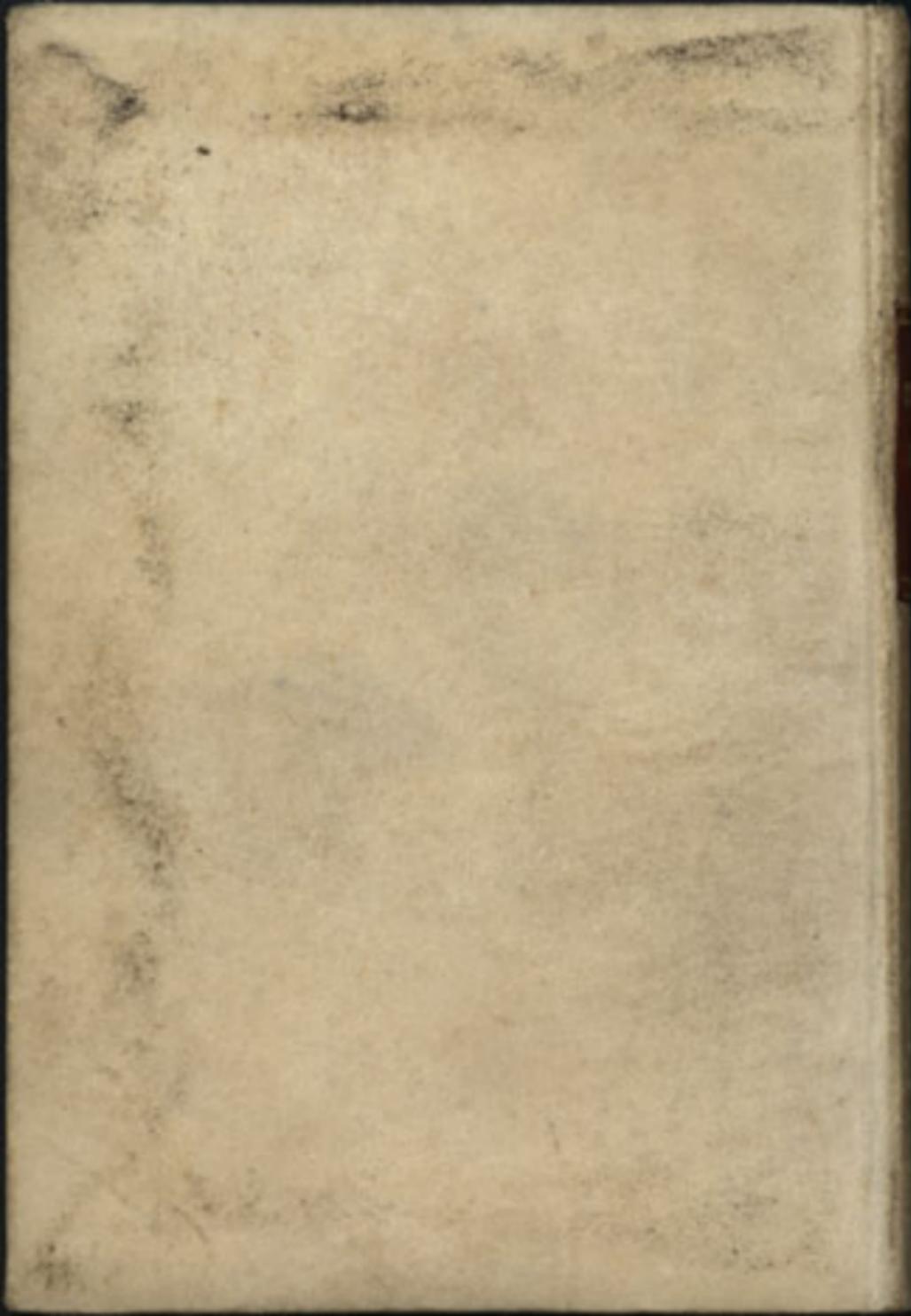
nem Baccinum,

Regius Typo-

graphus.

M. B. LIII.

EXERCITIA
SPIRITV-
ALIA
